Jaargang 107. Dingsdag, 3 October 1848. No. 79.

GRONINGER COURANT.

ALGEMEEN DAGBLAD VOOR DE STAD GRONINGEN EN OMMELANDEN.

Deze Courant wordt uitgegeven des Dingsdags *en* Vrijdags. *De abonnements-prijs voor den jaargang* 1848 *is f* 8—32, *en* franco *per post f* 9 —62; *per kwartaal f* 2—08 *en per post f* 2—40½.

NOTIFICATIE.

BURGEMEESTER EN WETHOUDEREN der Stad *Groningen* brengen bij deze ter kennis van de Ingezetenen, dat de RAAD dezer Stad, op den 30sten September l.l., naar aanleiding van het 8ste en 15de Artikel van het REGLEMENT omtrent de ZAMENSTELLING der STATEN dezer PROVINCIE, zijnde overgegaan tot de VERKIEZING van een LID voor den STEDELIJKEN STAND in het COLLEGIE der STATEN dezer PROVINCIE, ter vervulling van de vacature, ontstaan door het overlijden van den Heer Mr. G. J. KEISER, tot Lid van de gemelde STATEN heeft benoemd Mr. **HENDRIK OCTAVIUS FEITH, Jr.**

En opdat zulks kome ter kennis van een' ieder, zal deze in de *Groninger Courant* worden geplaatst en op de gewone plaatsen aangeslagen.

Gedaan in het Raadhuis te *Groningen*, den 2den Oct. 1848.

Burgemeester en Wethouderen: VAN ITTERSUM.

De Secretaris bij het Bestuur der Stad Groningen:

J. H. M. HORA SICCAMA.

NOTIFICATIE.

BURGEMEESTER en WETHOUDEREN der Stad *Groningen*, ontvangen hebbende eene resolutie van Heeren GEDEPUTEERDE STATEN dezer Provincie, gedagteekend den 26sten September 1848, no. 7, daarbij, naar aanleiding der daarin vermelde missives van Zijne Excell. den tijdelijken MINISTER VAN BINNENLANDSCHE ZAKEN, betreffende, onder anderen, het opmaken der, bij art. 16 van het reeds bij de beide Kamers der Staten Generaal aangenomen voorloopig **KIES-REGLEMENT**, vermelde LIJST van hen, die tot AFGEVAARDIGDEN der EERSTE KAMER verkiesbaar zijn, — aan Burgemeester en Wethouderen doende toekomen eene ALPHABETISCHE LIJST der BELASTINGSCHULDIGEN in deze Stad, welke in de Grond- en Personele Belasting en het Patentregt, (hoofdsom en Rijksopcenten) over het dienstjaar 184⁷⁄₈, voor *f* 425—00 en meerder zijn aangeslagen, met uitnoodiging, om die LIJST, na gedaan onderzoek en na inzage der Aanslag-biljetten, naauwkeurig aan te vullen, voor zoo veel in deze Gemeente nog andere belastingschuldigen mogten wonen, die, in eene of meer Gemeenten dezer Provincie en van andere Provinciën een gezamenlijk bedrag van *f* 425—00 of meer in de bedoelde belastingen betalen (na aftrekking der Gemeente- en Provinciale opcenten); en om daarbij op te geven de namen en voornamen der Belastingschuldigen, het bedrag van ieder der bedoelde Aanslagen, en het totaal derzelve, zoo mede het kantoor van den aanslag; en eindelijk met aanschrijving om de alzoo aangevulde Lijst binnen tien dagen aan Heeren Gedeputeerde Staten terug te zenden;

Brengen het vorenstaande ter kennis van die Ingezetenen dezer Stad, welke reeds op de gemelde Lijst worden aangetroffen, zijnde de Heeren GERKE DE BOER, JACOB CARDINAAL, Mr. JOSEPH GOCKINGA, JOHAN HECKER, ARNOLD HOLTHAUS, DERK VAN HOUTEN, FOKKE NIEWOLD, Mr. EDO JOHANNES OFFERHAUS, Jhr. Mr. JOHAN WICHERS QUINTUS, LAMORAAL ULBO Baron RENGERS en Jhr. Mr. ONCKO VAN SWINDEREN v. R., alsmede van de zoodanige Ingezetenen dezer Stad, welke mogten vermeenen, wegens het bedrag der door hen betaald wordende, bovengemelde belastingen, mede op die Lijst te moeten worden gebragt, met *oproeping van laatstgemelden*, om zich ten dien einde vóór het einde dezer week bij den Burgemeester te vervoegen, en van de gegrondheid hunner aanvraag te doen blijken, door vertooning hunner aanslagbiljetten in de meergemelde Belastingen.

En opdat deze Notificatie kome ter kennis van de daarbij belanghebbende Ingezetenen, zal dezelve worden gedrukt en in de Groninger Courant geplaatst.

Gedaan in het Raadhuis te *Groningen*, den 2den October 1848.

Burgemeester en Wethouderen: VAN ITTERSUM.

De Secretaris bij het Bestuur der Stad Groningen:

J. H. M. HORA SICCAMA.

NOTIFICATIE.

BURGEMEESTER en WETHOUDEREN der Stad *Groningen* brengen ter kennis van de Ingezetenen, dat de RAAD, op het verzoek van een AANTAL KRAMERS, alhier op de KERMIS voorstaande, bij Resolutie van den 30sten September l.l. om bijzondere redenen, heeft toegestaan, dat de **TEGENWOORDIGE KERMIS**, welke anders op den avond van dien dag zoude eindigen, nog zal voortduren tot en met ZATURDAG, den 7den OCTOBER aanstaande.

Gedaan te *Groningen*, den 2den October 1848.

Burgemeester en Wethouderen: VAN ITTERSUM.

De Secretaris bij het Bestuur der Stad Groningen:

J. H. M. HORA SICCAMA.

Wordt geadverteerd, dat tot het afgeven der ATTESTATIËN DE VITA, ter bekoming zoowel van BURGERLIJKE en KERKELIJKE, als MILITAIRE PENSIOENEN, op den 1sten October 1848 verschenen, in een der Vertrekken van het Raadhuis dezer Stad zal worden gevaceerd, des voormiddags van 10 tot 1 uur, op de volgende dagen, als:

1) Voor de BURGERLIJKE en KERKELIJKE, benevens MILITAIRE OFFICIEREN en GEPENSIONEERDE WEDUWEN, op DONDERDAG en VRIJDAG, den 5den en 6den October 1848.

2) Voor de GEPENSIONEERDE ONDEROFFICIEREN en verdere MANSCHAPPEN, op ZATURDAG, den 7den October 1848.

DUITSCHLAND.

JENA, 21 September.

Heden is hier de vergadering van Duitsche universiteitsleeraren geopend, in tegenwoordigheid van eene groote menigte toehoorders, waaronder vele dames. Onze universiteit zelve werd door 50 afgevaardigden vertegenwoordigd, de overigen gezamenlijk door 80; alleen Berlijn en Koningsbergen werden niet vertegenwoordigd. De voormiddagszitting werd aan de reglementen, de benoeming van president en vice-presidenten besteed, en eerst des avonds begonnen de eigenlijke discussiën, en wel in de eerste plaats over de vrijheid van onderwijs, die onbeperkt werd aangenomen.

Van den 23sten. Heden heeft het congres van vertegenwoordigers der Duitsche universiteit zijne zittingen voortgezet. Het gold thans de constitutie-vraag, waarbij moet worden uitgemaakt in hoe verre de studenten aan een zoogenoemd *corpus academicum* moesten deel nemen. Met kracht en vuur werd zoo vóór als tegen die inmenging der studenten zelven gesproken en eindelijk met de meerderheid van slechts ééne stem, aan hen dat regt toegekend. De geheele vergadering had evenwel een plegtiger en ernstiger aanzien dan den vorigen dag, en duidelijk was het te zien, hoe groot de belangstelling was in deze voor alle Duitsche akademiën zoo belangrijke vraag.

BERLIJN, 28 September.

Heden is afgekondigd de nieuwe, in gemeen overleg met de wetgevende vergadering, tot stand gebragte wet tot bescherming van de persoonlijke vrijheid.

— De Koning heeft 100,000 th. aan de wevers in de Sudeten verleend; dit geschiedde op den wensch der Vergadering, zullende deze som op het budget gebragt worden.

— Naar men verzekert, is de policie onderrigt, dat hier in de laatste dagen een aanzienlijk getal vagebonden zijn aangekomen. Er zijn leden der Nat. Vergadering, die gewapend de zittingen bijwonen.

— Volgens de *Berl. Zeitung*, heeft een woeste hoop landvolk het kasteel van den graaf *Lynar* te Lubbenau, wegens het doen arresteren van twee wilddieven, overrompeld en gedeeltelijk vernield; daar eene herhaling van dit bezoek was beloofd, had de graaf met zijn gezin het kasteel verlaten.

Van den 29sten. Tot heden middag zijn 15 cholera-gevallen aangegeven, totaal 1704, waarvan gestorven zijn 1012, genezen 302, in behandeling gebleven 390.

FRANKFORT, 26 September.

Het Parlement vordert thans zeer met de beraadslaging over de grondregten. De bepalingen nopens godsdienst, kerk en openbaar onderwijs, zijn aangenomen. Bij het laatste is het beginsel vastgesteld, dat het onderwijs vrij zal zijn, behoudens de verpligting der onderwijzers, om bewijzen te geven van zedelijkheid en bekwaamheid, — en dat de gemeenten zorg moeten dragen voor kosteloos volks-onderwijs. Het regt van vereeniging en vergadering is onbepaald verzekerd, doch tevens zijn de orden der Jezuïten, Liguorantianen en Redemptoristen voor altijd uit Duitschland verbannen.

Van den 27sten. In de zitting der Nationale Vergadering van gisteren werd over het schoolwezen beraadslaagd; de onafhankelijkheid der scholen van het gezag der Kerk werd met eene meerderheid van 316 tegen 74 stemmen aangenomen. De scholen staan onder het oppertoezigt des Staats; de onderwijzers worden door de gemeenten zelve gekozen en bezoldigd; in gevalle hare middelen niet toereikende zijn, komt de Staat haar te hulp; de onderwijzers genieten de regten der staatsambtenaren; in de volksscholen en lagere industriescholen wordt geen schoolgeld betaald; in alle openbare gestichten van middelbaar onderwijs worden de kinderen der armen mede gratis toegelaten. De bepalingen nopens het regt van vereeniging luiden als volgt: de Duitschers hebben het regt zich ongewapend te verzamelen; een voorafgaand verlof wordt daartoe niet vereischt; volksvergaderingen onder den blooten hemel kunnen, bij een dringend gevaar voor de openbare veiligheid verboden worden. Voorts werd het besluit, bij hetwelk de orden der Jezuïten, Ligorianen en Redemptoristen voor eeuwig uit het Duitsche Rijk verbannen worden, met eene groote meerderheid van stemmen aangenomen.

— Op den 16den October e.k. zal alhier een congres plaats hebben van Duitsche schoolonderwijzers.

Van den 28sten. Heden werd door het comité voor defensie aan de leden der Nationale Vergadering het thans voltooide *ontwerp van eene wet op het Duitsche defensiewezen* medegedeeld. Dit ontwerp bestaat uit XVII hoofdstukken en 86 paragrafen en berust op de vrijzinnigste grondslagen. De geheele krijgsmagt staat onder het opperbestuur van de centrale magt; over de afzonderlijke leger-afdeelingen voeren, in tijd van vrede, de des betreffende landsregeringen het bevel. Het leger zal slechts uit Duitschers bestaan en slechts Duitschers kunnen daarin bevelhebbersposten bekleeden. De dienstpligtigheid begint bij de voltooijing van het 20ste levensjaar en is algemeen; remplacering is verboden. De Duitsche legermagt bestaat 1) uit de eerste ban (actief leger, 21—25 jaar); 2) uit de tweede ban (landweer eerste ban, van 26 tot 32 jaar); 3) uit de derde ban (landweer tweede ban, van 33 tot 39 jaar; 4) uit de vierde ban (burgerwacht en landstorm); de geheele overige bevolking tot 50 jaren oud. De diensttijd, in tijden van vrede, is bij de 1ste ban 1½ jaar, bij de ruiterij 2 jaar, bij de genie 2½ jaar. Voor de gezamentlijke Duitsche troepen zijn dezelfde exercitie- en dienstreglementen toepasbaar. Als beginsel voor alle bevordering, tot op den rang van bevelhebber der kompagnie of van het escadron, wordt de keuze door de manschappen zelven aangenomen. Voor de hoogere graden worden nominatiën voorgesteld, waaruit door de respective mogendheden, bekrachtigd door het centraal bestuur, gekozen wordt. Alle militaire inrigtingen worden opgeheven; bij alle corpsen worden inrigtingen van onderwijs voor alle wapenen opgerigt.

Van den 29sten. Uit Karlsruhe wordt van den 28sten geschreven, dat *Strüve* te 1 uur van dien dag veroordeeld werd om doodgeschoten te worden, en dat dit vonnis den volgenden dag te 10 uur ten uitvoer gelegd zoude worden.

— In de Nat. Vergadering van heden is bepaald, dat geen afgevaardigde in hechtenis genomen of in regten betrokken mag worden zonder toestemming der Rijksvergadering. Alleen bij heeterdaad mag eene gevangenneming plaats hebben, waarop echter eene goedkeuring der vergadering moet volgen.

WEENEN, 26 September.

Eergisteren is de aartshertog *Stephanus* uit Hongarije hier ter stede aangekomen.

— In een buitengewoon nommer deelt de *W. Zeit.* de tijding mede, dat *Jellachich* zonder slag of stoot tot Stuhlweissenburg is voortgerukt. Het volk en de nationale garde hebben den Banus alom als bevrijder ontvangen. Na het vertrek van den Palatijn verstrooide zich de nationale garde.

Van *Jellachich* verneemt men verder, dat hij nergens tegenstand vindt. Reeds spreekt men er van, dat hij tot civiel- en militair gouverneur van Hongarije zal benoemd worden. De vesting Arad, eene der sterksten in Hongarije, is in handen der Keizerlijke troepen.

Van den 27sten. Z. M. heeft den luit.-veldmaarschalk graaf *von Lamberg* tot militair-commissaris van Hongarije benoemd. (Waarschijnlijk in plaats van den Palatijn, wiens ontslag dus is aangenomen.) Z. M. beveelt tevens, dat de burgeroorlog in Hongarije zal worden gedempt; dat er een stilstand van wapenen tusschen de strijdende partijen zal worden tot stand gebragt, en dat de koninklijke troepen de Slavische insurrectie zullen onderdrukken.

KARLSRUHE, 26 September.

Van eene officiële zijde wordt gemeld, dat *Struve* en zijne vrouw bij Schöpfheim gearresteerd en naar Freiburg vervoerd zijn.

— Ook in de distrikten Schönau en St. Blasien is de opstand uitgebroken. Even als te Bresgau oefenen aldaar de leiders een gruwelijk schrikbewind uit. Elk, die in staat is de wapenen te dragen, wordt daartoe gedwongen. Volgens berigten der reizigers, blijft het in de Seekreits rustig. Evenwel zijn uit voorzigtigheid ook daarheen troepen gezonden en ook te Konstantz wacht men troepen.

HAMBURG, 27 September.

Uit Koppenhage, den 25sten September, wordt berigt, dat men aldaar niet gezind is, om in eenig opzigt toe te geven aan het verlangen der Nat. Vergadering van Duitschland, nopens het wijzigen van enkele bepalingen van den wapenstilstand. — De Koning heeft aan het leger de verzekering gegeven, dat hij nimmer in de verdeeling van het hertogdom Sleeswijk zal toestemmen. — Men ziet in geheel Denemarken met groote belangstelling de houding te gemoet, die de Rijksvergadering, welke tegen den 5den October is bijeengeroepen, zal aannemen.

— De cholera schijnt hier sterk af te nemen; in de helft dezer maand stierven nog 70 a 80 menschen daags, doch sedert den 21sten zijn van de 15 of 20 dagelijks ziek gewordene personen slechts 5 of 6 overleden.

KEULEN, 29 September.

De rust blijft hier ongestoord, doch de staat van beleg duurt voort. Het getal der tot heden, ter zake van de plaats gehad hebbende woelingen, gevangen genomene personen beaagt 36.

— In de plaats van de verbodene *Neue Köln. Zeitung*, is hier reeds een ander, een vrouwen dagblad verschenen, hetwelk wordt uitgegeven door mej. *Anneke*.

— Uit Thuringen verneemt men, dat de boeren van het dorp Herren-Gosserstedt het aldaar gelegen kasteel van den heer *v. Munchhausen* geplunderd en verbrand hebben.

Van den 29sten. Van hooger hand is de uitgave van al de dagbladen, met uitzondering van de *Köln. Zeitung* en het *Fremdenblatt*, gedurende den staat van beleg, verboden. Bij latere kennisgeving is ook de uitgave van de *Rheinische Volkshalle* veroorloofd.

GROOTBRITTANJE.

LONDEN, 28 September.

De *Times* behelst een redenerend artikel over de cholera, hetwelk grootendeels tot geruststelling der gemoederen strekt, in geval die ziekte zich ook weder tot Engeland mogt uitbreiden. Kalmte van geest, wordt daarin gezegd, en de verbanning van een' overdreven' angst, zijn welligt zekerder voorbehoedmiddelen, dan al de onlangs in de dagbladen voorgeschrevene. De steller acht het verder bewezen, dat de cholera niet van zoodanigen besmettelijken aard is, dat zij zich door aanraking of nadering der lijders overplant, zoodat men, bij hunne oppassing, geene meer persoonlijke vrees behoeft te voeden dan, bij voorbeeld, bij die van een' lijder aan het podagra. Voorts heeft de ondervinding geleerd, dat de cholera niet zoo onverhoeds aanvalt, als vroeger gemeend was, maar meestal van eene ongeregelde werking der ingewanden wordt voorafgegaan, zoodat men, door het tijdig gebruik van geneesmiddelen daartegen, de hoogere graden der ziekte niet zelden kan voorkomen. Eindelijk tracht de steller van dat artikel de overgroote bezorgdheid tot bedaren te brengen, door te herinneren, dat de cholera, toen zij in 1831 en 1832 in Engeland heerschte, zoo vele slagtoffers niet gemaakt heeft als de influenza daar meermalen maakt.

— L.l. Zondag achtermiddag zijn te Leith met den vloed 40 schepen van vreemde havens binnengekomen en daaronder 30 met graan geladen.

— Gisteren heeft in Cremorne Gardens eene zonderlinge lucht-opstijging plaats gehad. De luit. ter zee *Gale* had namelijk een stevig hok doen vervaardigen, een' ontzaggelijk grooten leeuw met mej. *Batty*, de vermaarde leeuwenkoningin, daarin geplaatst en wilde nu met dit alles aan den luchtbol vastgemaakt opstijgen; daar de ballon echter niet hooger dan de boomen opsteeg, moest de dame het hok verlaten, waarna de luchtreis onder het gebrul van den leeuw naar wensch plaats had. Deze vertooning zal eerstdaags worden hervat.

Van den 29sten. De *Times* zegt, dat de hier te lande gedane aanbiedingen wegens de Fransche geldleening van 12,000,000 £ gisteren op last van den Franschen minister van financiën zijn ingetrokken.

— In de haven van Hull hebben zich aan boord van een schip drie gevallen van cholera vertoond; men heeft terstond maatregelen in het werk gesteld, om gedurende 6 dagen alle gemeenschap met den wal te beletten.

FRANKRIJK.

PARIJS, 27 September.

Eindelijk is de heer *Louis Napoleon* alhier aangekomen (men noemt hem thans niet meer prins). Zijne komst heeft er niet de minste onrust verwekt. Hij is gisteren in alle stilte in de Nationale Vergadering verschenen, waar bijna op hetzelfde oogenblik zijne verkiezing goedgekeurd is. Terstond nadat de voorzitter had verkondigd, dat tot zijne toelating was besloten, heeft deze nieuwe afgevaardigde het woord gevraagd en op bescheiden wijze aan de vergadering te kennen gegeven, dat men hem had belasterd, en verder verklaard, dat hij bereid was, om de Fransche Republiek met al zijn vermogen te dienen, en steeds al zijne krachten zou inspannen, om de openbare rust en orde te helpen handhaven.

Ook de twee andere verkozenen, *Fould* en *Raspail*, zijn als vertegenwoordigers erkend, maar tegen den laatsten is oogenblikkelijk eene nieuwe magtiging tot regtsvervolging aan den procureur-generaal verleend.

— Heden heeft de Nationale Vergadering het gewigtige vraagstuk behandeld, of er eene of twee wetgevende Kamers zouden zijn. Volgens het door de commissie opgemaakte ontwerp der constitutie zoude er slechts ééne Kamer bestaan, doch door den heer *Duvergier de Hauranne* was een amendement voorgesteld, strekkende, om de wetgevende magt aan twee Kamers op te dragen.

Beide de stelsels hebben warme verdedigers gevonden: het eerste hoofdzakelijk in de heeren *Lamartine* en *Dupin* (den oude), het laatste, behalve in den heer *Duvergier*, vooral in den heer *Odilon-Barrot*, die aan Frankrijk de noodlottigste gevolgen voorspelde van de aanneming van het beginsel eener enkele Kamer, en wiens rede grooten indruk scheen te maken. De meerderheid heeft zich intusschen voor het oorspronkelijk voorstel der commissie verklaard, zijnde het amendement van den heer *Duvergier de Hauranne* met 530 tegen 289 stemmen verworpen.

Ook heden woonde de heer *Lodewijk Bonaparte* de zitting bij: alhoewel hij de tribune niet beklom, was hij nogtans het voorwerp van belangstelling. Men merkte, onder anderen op, dat de heeren *Arago*, *Guichard*, *Wolowsky* en *Crémieux* zich druk met hem onderhielden.

— De heer *Lodewijk Napoleon* is ook op Corsika tot afgevaardigde benoemd. Dit is zijne vijfde verkiezing.

— De commissie, door den minister van binnenlandsche zaken belast, om 100,000 francs onder geleerden en geletterden, die in ongelukkige omstandigheden verkeeren, uit te deelen, heeft 289 aanvragen ontvangen, en daarvan 194 als billijk aangenomen. Zij heeft alzoo van die 100,000 francs reeds 62,000 uitgegeven, en wacht voor de overige 38,000 op nieuwe aanvragen.

— Het dagblad *la Presse* deelt een diplomatiek stuk mede, in de zaak der bemiddeling tusschen de mogendheden gewisseld. Daaruit blijkt, dat Oostenrijk wel degelijk eene nieuwe nota aan Frankrijk en Engeland gezonden heeft, waarin het verklaart in zijn voornemen te blijven volharden, om geen' duim gronds afstand te doen van het Lombardisch-Venetiaansch grondgebied, en waarin het de daarstelling uitnoodigt van een Europeesch congres, te Inspruck te houden, ten einde Italië's zaken te regelen. Dit zelfde stuk bevat ook de onbewimpelde verklaring, dat Rusland aan Oostenrijk zijne onbeperkte hulp heeft toegezegd in het handhaven van zijne regten op de Italiaansche provinciën.

— Door de Regering wordt thans, alleen te Parijs, aan 300,000 personen, die geen werk hebben, onderstand verleend; dagelijks worden onder hen omstreeks 54,000 francs verdeeld; zulks is slechts 18 centimes voor ieder. Wanneer men hun 2 francs had toegestaan, dan zou zulks 600,000 francs per dag en 216 millioenen francs in het jaar zijn geweest. Zoo dus onder het regt op den arbeid eene ondersteuning van 2 francs daags voor elken ledigen werkman verstaan werd, moest men alleen in deze hoofdstad tot dat doel 216 millioenen uitgeven; wanneer men nu aanneemt, dat het getal ledige werklieden te Parijs een vijfde is van de in geheel Frankrijk ledige arbeiders, dan zou men het budget met eene uitgave van 1000 millioenen francs moeten verhoogen. Dit is juist het cijfer der belasting, welke *Barbès* den 15den Mei voorsloeg, om van de rijken ten voordeele der lijdende klassen te heffen.

— De afloop van de zaak van den overste *Constantin*, beschuldigd van deelneming aan het oproer van Junij, is geweest, dat hij schuldig is bevonden en dien ten gevolge veroordeeld is tot 8 maanden gevangenisstraf, tot ontzetting van zijnen rang en tot de kosten.

— In een half officiëel dagblad leest men: „Denkt

Oostenrijk, dat wij niet weten, wat er te Weenen voorvalt? Weten wij dan niet, dat de *eerst geweigerde* bemiddeling niet is aangenomen, dan op aandrang der ministers van Nederland en België, en *met het doel om tijd te winnen?*

Van den 28sten. De Nationale Vergadering zal twee Negers, de heer *Mathieu*, van Guadeloupe, en *Schaelcher*, van Martinique, als leden erlangen. De eerste heeft reeds heden de zitting bijgewoond. Nog hebben de koloniën twee Mulatten gekozen, waarvan één de beruchte *Bisset* is, die onder het ministerie *Peyronnet* veroordeeld was wegens het n opstand brengen van de Negers.

— Men spreekt van met de Koningin *Pomaré* heimelijk aangegane overeenkomsten, volgens welke zij aan Frankrijk het eiland Otaheite zou afstaan, terwijl zij daarvan, tot aan haren dood, het vruchtgebruik zou blijven behouden.

— In de bibliotheek der vergadering is een klein zoogenoemd helsch werktuig ontdekt. Een beambte, *Pradier-Bayard*, heeft, bij het in orde zetten der boeken, in het vak van de linkerzijde der zaal, op eene der boekenplanken, achter de verzameling van wetten van den heer *Sirey*, twee kartonnen doozen ontdekt, in elke waarvan 700 wigtjes buskruid gevonden zijn van eene kleur, die doet denken, dat het niet uit de landsfabrijken voortkomt. Om de geringe hoeveelheid kruid, die zich in de doozen bevond, gelooft men niet, dat de bedoeling was eene uitbarsting, maar alleen die om brand te verwekken. Welke middelen de brandstichter zou aangewend hebben, om het kruid te ontsteken, wordt niet gemeld.

— Omtrent Italië bevestigen de berigten heden, wat gisteren nopens Oostenrijks voornemen, betreffende de handhaving zijner regten op Lombardye en Venetië, gezegd is. Ook de Koning van Napels heeft, alvorens de interventie der Engelsche en Fransche admiralen aan te nemen, almede geëischt, dat hem het bezit van Sicilië niet betwist worde. Ook deze Koning moet van den Keizer van Rusland de verzekering van zijne krachtdadige hulp in de handhaving zijner regten op Sicilië ontvangen hebben.

Het berigt is thans officiëel, dat de wapenstilstand tusschen *Karel Albert* en *Radetzky*, tot op nader order, van acht tot acht dagen verlengd wordt.

Van den 29sten. Er waren heden bij het gebouw der Nat. Verg. militaire voorzorgs-maatregelen genomen. Verscheidene stukken geschut werden daarheen vervoerd, terwijl het getal voet- en paardenvolk was vermeerderd. Deze maatregelen schijnen genomen te zijn wegens de in Faubourg geteekende petitie voor de invrijheidstelling van *Raspail*. Bij het begin der zitting heeft een door zijne republikeinsche geschriften bekende schrijver, in de *Salle des pas perdus*, een' der meest achtingswaardige vertegenwoordigers beleedigd, hem toevoegende, dat, indien *Raspail* niet binnen 3 dagen in vrijheid was gesteld, 160,000 mannen de Kamer uiteen zouden jagen. De president, van dit voorval onderrigt, heeft de inhechtenisneming van dezen schrijver bevolen.

BELGIE.

BRUSSEL, 28 September.

De September-feesten zijn afgeloopen en hebben in allen deele aan de verwachting voldaan.

Het concert, dat gisteren ten voordeele van de armen is gegeven, heeft elfduizend francs opgebragt. Men had verscheidene biljetten moeten weigeren.

De algemeene danspartij, waartoe de Magdalena-markt was ingerigt, spande de kroon. Men rekent, dat aldaar 5 à 6000 gasten tegenwoordig zijn geweest. De Koning was zigtbaar getroffen door het gunstig onthaal, 't welk hem dáár van de zijde der aanwezigen te beurt viel.

De toevloed van vreemdelingen naar Brussel is buitengewoon groot, en vooral gisteren was dit ontzettend. Des morgens waren aan het Noorder-station zes treinen aangekomen met 10,400 reizigers; een van deze treinen had alleen 54 wagens en 2400 reizigers. Op het Zuider-station hebben de treinen 1326 reizigers aangebragt. Gisteren avond waren er 2658 van het Zuider- en 10770 van het Noorder-station vertrokken.

Men begroot de kosten dezer feesten op drie vierden van een millioen.

NEDERLAND.

'S GRAVENHAGE, 27 September.

Het verslag der commissie van rapporteurs, wegens de herziening der Grondwet, is heden avond laat bekend geworden. In de voorloopige beschouwingen werdt, onder anderen, gezegd, hoe zeer vele leden de overtuiging hebben uitgesproken, dat de voorgestelde hervorming in onze staatsinstellingen, hoe wenschelijk ook in vele opzigten, geenszins aan veler hooggestemde verwachting zal beantwoorden, vooral omdat de natie nog eene andere behoefte heeft, namelijk die aan een vereenvoudigd, minder kostbaar Staatsbestuur. Men heeft daarom den wensch geuit, dat, is de Grondwetsherziening werkelijk tot stand gebragt, wezenlijke bezuiniging en vereenvoudiging het doel moge zijn, waarnaar door de Regering en de dan opgetreden Volksvertegenwoordiging rusteloos worde gestreefd.

Ofschoon op al de wets-ontwerpen, of onderdeelen daarvan, aanmerkingen gemaakt en nadere ophelderingen wenschelijk geacht zijn, blijkt het toch niet, dat eene groote meerderheid in de afdeelingen zich bepaald tegen de aanneming van één dier ontwerpen verklaard heeft.

— Heden is te Scheveningen, met de bomschuit *Jacoba* stuurman *C. den Dulk*, van den reeder *P. Varkevisser*, de' eerste versche steurharing aangebragt, waarvan de gewone geschenken aan den Koning, den Kroonprins en Prins *Frederik* zijn gezonden.

Van den 30sten. Heden is bij de dubbele Kamer der Staten-Generaal besloten, de beraadslagingen over de twaalf ontwerpen der Grondwets-herziening op Maandag, den 2den October, 's morgens te 11 uren, te doen plaats hebben. Men verwacht dat die beraadslagingen slechts drie of vier dagen zullen duren.

— In de memorie van beantwoording op het algemeen verslag der afdeelingen van de Dubbele Kamer, zegt de regering voornamelijk, dat zij het als een gelukkig voorteeken beschouwt, dat er volkomene eenstemmigheid tusschen haar en deze Kamer bestaat omtrent het standpunt, waarop het tegenwoordig onderzoek moet worden geplaatst. De Kamer daalt niet af tot persoonlijke inzigten en wenschen; zij dringt niet aan op nadere wijzigingen of veranderingen, vermits de regering niet bij magte is daaraan gehoor te geven; maar zij overziet het geheele werk; zij bevredigt zich niet met de letter der wet, welke voor haar ligt, maar wil in den geest dringen, en vraagt met regt van de regering alle inlichtingen en verzekeringen omtrent de ware strekking der hoofdbepalingen, opdat zij met volkomene kennis van zaken kunne zeggen: het geheel, zoo als het daar ligt, bevat zooveel goeds, zooveel dat bevredigt, dat eene aanneming boven eene verwerping is te verkiezen; — of omgekeerd: het geheele werk is zoo gebrekkig, dat het beter is nog te behouden wat is, en beter te verbeiden.

Dit standpunt van beoordeeling maakt dan ook thans den wensch tot meerdere splitsing der wets-ontwerpen, ook al konde hij worden bevredigd, minder doeltreffend; terwijl de wisseling van denkbeelden, vroeger tusschen de gewone Tweede Kamer en de Regering gehouden, en de belangrijke wijzigingen, daardoor in het oorspronkelijk ontwerp gebragt, de vermenging van ongelijksoortige voorschriften onschadelijk heeft gemaakt.

Wat eindelijk de opmerking betreft, dat de ontwerpen van grondwets-herziening niet in zich bevatten eene dadelijke vereenvoudiging van en bezuiniging in het staatsbestuur, merkt de Regering op, dat in de Grondwet, in het IIde, IIIde, Vde, VIIde en VIIIste wets-ontwerp, toch de grondslagen daarvoor in veel opzigten zijn gelegd, en het hoofdzakelijk van den voortdurenden en vasten wil der Regering, geruggesteund door de vertegenwoordiging, zal afhangen, om trapsgewijze in de staats-uitgaven door vereenvoudiging tot bezuiniging te geraken.

Verder worden de aanmerkingen toegelicht, welke door eenige leden op de verschillende wets-ontwerpen zijn gemaakt, en eindelijk nog het voorloopig kiesreglement nader verdedigd.

De commissie van rapporteurs heeft bepaald, dat te dezer zake geene nadere overwegingen in de afdeelingen gevorderd wordt.

— De Eerste Kamer der Staten Generaal is bereids bijeengeroepen, om op Maandag, den 9den October a. s. te vergaderen, ten einde over de bedoelde ontwerpen nader te raadplegen.

— Overmorgen, Maandag, zal het diner van de leden der Dubbele Tweede Kamer van de Staten Generaal worden gehouden. Het zal door de leden onderling plaats hebben.

AMSTERDAM, 28 September.

Het genootschap *Mathesis Scientiarum Genetrix*, te Leiden heeft dezer dagen van deszelfs beschermheer, Z. M. den Koning, eene gift van *f* 200 ontvangen, als blijk van belangstelling en goedkeuring in het onderwijs en tot tegemoetkoming in de kosten, welke aan eene doelmatige uitbreiding van hetzelve noodwendig verbonden zijn.

— Het stedelijk bestuur van Maastricht heeft bij publicatie de ingezetenen dier stad gewaarschuwd tegen het eten van okkernoten, als dit jaar ongezond en zelfs gevaarlijk zijnde.

— Bij alle regementen in Nederland doet zich eene menigte vrijwilligers op voor de O. I. dienst.

— De *Leidsche Courant* behelst eene kennisgeving van het collegie van diakenen der Hervormde gemeente te Leiden, aan den officier van justitie bij de arrondissements-regtbank aldaar, dat in den ochtend van den 21sten dezer, op last van burgemeester en wethouders, een met name aangeduide smidsknecht heeft opengebroken of met keizers geopend kasten in het Huiszittenhuis, armhuis der gezegde gemeente, en dat diezelfde smidsknecht, vergezeld door vier andere personen, in tegenwoordigheid van den notaris *Prijn* en getuigen, en van den commissaris van policie *Moulin* met twee agenten, heeft opengebroken of met keizers geopend de afsluiting van twee turfschuren, sedert jaren in gebruik en bezit ten behoeve van de armen der Nederduitsche Hervormde gemeente te Leiden.

Dat, onder anderen, in die kasten werden bewaard papieren en gelden, en in die schuren eene aanzienlijke hoeveelheid turf, een en ander voor genoemde armen, en dat diakenen, als armverzorgers der gemeente, de sleutels der kasten en schuren onder zich hebben. Dat nu, na de gedane braak, andere sloten zijn gemaakt, waarvan andere personen de sleutels hebben. Dat dus heeft plaats gehad verbreking of vernietiging van afsluiting, met het blijkbaar doel, om daardoor in het bezit te geraken van zaken, waarop het regt van eigendom dergenen, die de verbreking of vernietiging hebben gelast, niet bestaat, of waarvan de administratie is gebleven aan de klagers, die, nog zelfs na de jegens hen gepleegde gewelddadigheden in het Huiszittenhuis, turf hebben doen aanvoeren. Ten slotte zeggen diakenen, gemeend te hebben, zulks ter kennis van het openbaar ministerie te moeten brengen, niet alleen ten einde de strafbaarheid der gepleegde feiten zou worden onderzocht, maar ook ten einde, zoo het kon zijn, het plegen van dergelijke feiten in het Minnehuis voor te doen komen.

Van den 1sten October. Bij koninklijk besluit van den 22sten Sept. jl. worden vastgesteld de algemeene voorwaarden, volgens welke de openbare vervreemdingen van domeinen voortaan zullen plaats hebben.

— Z. M. heeft aan den heer *R. H. Esser*, op verzoek, verleend eervol ontslag als gouverneur van Curaçao en onderhoorigheden, onder toezegging van pensioen, en ad interim als zoodanig benoemd jhr. *J. J. Rammelman Elsevier*, thans koloniale secretaris, majoor, kommandant van de korpsen schutterij en landstorm te Curaçao.

HATTEM, 27 September.

Eindelijk is er bij onze stedelijke regering een besluit genomen, dat loffelijke vermelding verdient: het is de toestemming tot den verkoop van 100 bunders heidegrond aan de heeren *van Roijen* en *Wubbenhorst*, te Zwolle, naar men zegt, a *f* 30 het bunder, waartoe de aanvraag om autorisatie aan Z. M. reeds is opgezonden. Het hieruit voortvloeijend kapitaal zal voor een deel tot verbetering van broekgronden, aan de stad behoorende, worden gebezigd, en wel in de veenen zeer nabij en ter wederzijden van den grindweg op Apeldoorn gelegen, waarop een groot getal vee tegen eene geringe retributie wordt geweid; behalve deze veenen, die 150 bunders groot zijn, bezit de stad nog ruim 100 bunders heiden.

SNEEK, 29 September.

Men meldt ons van Woudsend, dat zich den 26sten dezer, 's avonds ruim 6 uur, op eene der wieken van den korenmolen aldaar een arend vertoonde, die, eenige oogenblikken later, door den rijks-commies *Knapper* geschoten werd. Dit exemplaar is schoon van gestalte en prachtig van vederen, en heeft eene vlugt van bijkans zes voeten.

MIDDELBURG, 29 September.

In de op gisteren gehoudene buitengewone vergadering van de Staten dezer provincie, is tot lid van de Tweede Kamer der Staten Generaal, ter vervulling van de, door het ontslag van den heer mr. *J. de Backer* ontstane vacature, bij eene tweede stemming, met 25 van de 34 stemmen, gekozen: de heer mr. *J. J. Slicher van Domburg*; en zulks na dat jhr. *P. D. van Citters* en de heer mr. *Ph. van den Broecke*, welke bij twee vorige stemmingen, opvolgelijk, de volstrekte meerderheid van stemmen hadden bekomen, voor de op hen uitgebragte keuze hadden bedankt.

HARDERWIJK, 30 September.

Heden zijn alhier van het 7de en 8ste regement aangekomen 122 vrijwilligers, bestemd voor de O. I.

De 150 manschappen, welke van hier den 6den Oct. vertrekken zouden, zullen te gelijk met het transport van 120 man op den 5den Oct. van hier naar Hellevoetsluis worden ingescheept, terwijl op den 6den Oct. nog van hier met scheepsgelegenheid zullen vertrekken 250 onderofficieren en manschappen, waarvan 100 man op het oorlogschip *de Sambre*, en 150 man op het oorlogschip *de Prins van Oranje* aan het Nieuwe Diep, geëmbarkeerd en naar O. I. overgevoerd zullen worden.

LEIDEN, 30 September.

Heden te twaalf uur aanvaardde dr. *Halbertsma* zijne betrekking van buitengewoon hoogleeraar in de medicijnen aan onze hoogeschool plegtig met het houden eener redevoering: *de Albini anatomiae tractandae methodo, comparata cum eâ quam nostra tempora sibi deposcunt*; d. i.: *over de manier van de ontleedkunde te behandelen van Albinus, vergeleken met die, welke tegenwoordig gevorderd wordt.*

— Gisteren is te Katwijk de eerste bezending steurharing aangekomen, van 13,000 stuks, van welke de jongste, wegens den tegenwind, echter nog van 2 etmalen is.

LEEUWARDEN, 28 September.

Heden heeft het Friesch genootschap voor geschied-, oudheid- en taalkunde alhier deszelfs 61ste vergadering, onder voorzitter van den heer *J. van Leeuwen*, gehouden, welke door ruim twintig leden werd bijgewoond, en waarin door den heer *W. Eekhoff* eene voorlezing werd gehouden, ten onderwerp hebbende: *Focke Sojerts*, historieschrijver van Friesland, voorgesteld in zijn leven en zijne werken. De verschillende geschriften, oudheden en andere voorwerpen, vooral merkwaardige penningen en munten, waarmede de verzamelingen des genootschaps weder verrijkt waren, gaven verder op nieuw stof, om zich te verheugen over deze aanwinst, welke nu te meer waarde heeft, sedert het genootschap in dit jaar een afzonderlijk lokaal heeft bekomen, waarin deze oud-Friesche merkwaardigheden worden bewaard en ten toon gesteld.

ASSEN, 28 September.

Naar men verneemt, is de longziekte weer uitgebroken in deze provincie, en wel te Dwingeloo op den stal van *J. J. Bloemers*. Eene der aangetaste koeijen is gestorven en vertoonde, geopend zijnde, duidelijke kenmerken van longziekte. De heer gouverneur heeft dadelijk last gegeven tot afmaking van vier blijkbaar aangetaste runderen op dien stal. Men vreest, dat de ziekte zich nog bij meerdere runderen te Dwingeloo zal openbaren, daar de aangetaste runderen, of althans eenige van dezelve, tot nog voor omstreeks tien dagen in eene gemeene-weide hebben geloopen, waar zich ongeveer tweehonderd runderen bevonden.

— Gisteren werd bij de arrond.-regtbank alhier, oordeelende in correctionele zaken, behandeld de zaak van *Eleazar Davids Keizer*, debitant der Kon. Nederl. loterij te Meppel, over het bekende no. 17894, dat hij van de heeren kollekteurs alhier had weten te koopen, toen daarop reeds was gevallen de prijs van *f* 100,000. Negen getuigen à charge waren gedagvaard. Het openbaar ministerie beweerde, dat, niettegenstaande de civile actie der heeren kollekteurs door schikking was voorgekomen, de actie van den strafregter niet was te niet gedaan, en dat het deze zaak te meer moest vervolgen, dewijl de loterij is eene staatsinstelling, en het ter handhaving van den roem van Nederlands eerlijkheid en goede trouw hoogst noodig werd, dat het regterlijk gezag bestrafte en daardoor te keer ging de schandelijke bedriegerijen, ter zake van deze instelling gepleegd. Die actie hier aanwezig achtende, concludeerde het O. M. alzoo tot toepassing der strafwet. De verdediger des beklaagden, mr. *J. Oosting*, beweerde, dat het feit, al ware het bewezen, nimmer onder het bereik der strafwet kon vallen: het gold hier eene zaak van koophandel, waar ieder, die iets verkoopt of koopt, zelf moet weten, wat hij koopt of verkoopt; hoe vaak toch worden b.v. aan de beurs te Amsterdam geruchten uitgestrooid, alleen ten einde met de daardoor bewerkte rijzing of daling der effekten voordeel te behalen, enz. enz. De uitspraak van het vonnis is bepaald op Woensdag e.k.

GRONINGEN, 2 October.

Men verneemt, dat de Hooge Raad het beroep in cassatie, ingesteld door JOHANN HEINRICH GELLHAUS, tegen het arrest van het Provinciaal Geregtshof van den 25sten Mei laatstleden, bij 't welk hij, ter zake van *doodslag vergezeld van diefstal*, tot de straf des doods is veroordeeld, heeft *verworpen*.

— Sedert de laatste opgave van den aankoop van rijpaarden voor het leger, zijn er Vrijdag en Zaturdag nog 17 aangekocht, zoodat het getal aangekochte paarden te zamen 50 bedraagt, welke bestemd zijn voor de regementen lansiers en dragonders.

— Gisteren morgen is van hier naar Delfzijl vertrokken een detachement van het 3de regement infanterie, onder kommando van den 1sten luitenant VEERE, om het aldaar in garnizoen zijnde detachement af te lossen, hetwelk hier in den avond van dien dag, onder kommando van den 1sten luitenant YSKE, is terug gekeerd.

— Den 4den October zullen van hier naar Harderwijk vertrekken 25 korporaals en manschappen van het 3de regement infanterie, alhier in garnizoen, om van dáár per scheepsgelegenheid naar de Overzeesche Bezittingen te worden overgebragt.

— Den 25sten September is aan onze hoogeschool tot Doctor in de Regten gepromoveerd de heer B. W. VAN WELDEREN RENGERS, van Leeuwarden, na het verdedigen van eenige *quaestiones juris inaugurales*.

Den 30sten, na afgelegd examen en het verdedigen van verloskundige stellingen, tot Doctor in de Vroedkunde bevorderd de heer L. J. WICHERS, A.z., med. doctor te Groningen.

Naar men verneemt, zijn gedurende het akademisch jaar, tot dusverre, vierenveertig personen als student ingeschreven.

— In het Handelsblad van den 2den dezer leest men het volgende berigt:

„Partikuliere brieven uit Batavia verzekeren, dat de hooggeachte predikant baron dr. W. R. VAN HOËVELL aldaar zijn ontslag heeft genomen, ten einde in het Moederland de belangen van Nederl. O. I. voor te staan.

„Dezelfde brieven melden als aanstaande, het huwelijk van den heer gouverneur-generaal ROCHUSSEN met mej. VINCENT."

Wij kunnen hier nog bijvoegen, dat ds. VAN HOËVELL zeer waarschijnlijk met de *Amboina* in het midden van de maand Augustus Batavia verlaten heeft.

— Gisteren voormiddag is uit den mond van het Reitdiep opgehaald het lijk van JOZEF VONDERMAN, gehuwd, oud 32 jaren, van beroep korvenmakersknecht, wonende in de Violettensteeg, welke in den nacht van Vrijdag op Zaturdag zich naar die plaats had begeven, om te visschen, hetwelk hij meermalen deed. Het schijnt, dat hij op deze wijze het ongeluk heeft gehad in het water te storten, en alzoo het slagtoffer daarvan is geworden; hij laat eene weduwe na met een kind.

— Bij een' Duitschen landlooper, die in de vorige week alhier is aangehouden, is bevonden een nagenoeg nieuwe gouden oorhanger van cantillewerk, welken hij zegt, in het noorden dezer provincie te hebben gevonden. Het is wenschelijk, dat de op dit voorwerp regt hebbende zich bij de justitie aanmelde.

— Naar men ons berigt, is gisteren het nieuw gestichte kerkgebouw te Enumatil door den leeraar A. EBBENS SISSINGH plegtig ingewijd met eene leerrede over Ps. 26 vs. 8.

De *Staats-Courant* behelst een overzigt van de verwachtingen omtrent den oogst en den staat der nog te veld staande gewassen en den gezondheidstoestand van het vee in de provincie Groningen.

De opbrengst der gewassen en van het vee mag in het algemeen niet als ongunstig worden opgegeven. Tarwe en rogge worden geschat op eene middelbare opbrengst van 20 mudden per bunder. Wintergerst is oneindig beter geslaagd, dan in het vorige jaar en kan op 45 mudden per bunder en een goed deugdzaam graan geschat worden. Zomergerst leverde een' middelmatigen oogst op. Haver laat zich zeer goed aanzien; 50 mudden per bunder. Boekweit overal zeer voordeelig geslaagd; ruime hoeveelheid en goede kwaliteit. Het aveelzaad heeft middelmatig goed uitgeleverd, doch het koolzaad, voor Groningen zoo gewigtig, heeft ruim opgebragt; door elkander 20 à 24 mudden per bunder, zeer olierijk zaad. Van den aanhoudenden regen heeft het, even als het zomerkoolzaad, eenigzins geleden. Erwten leverden een goed en wél geladen gewas, zoo ook de boonen, 40 mudden per bunder. Dit is van veel belang bij het gedeeltelijk mislukken der aardappelen. De wortelgewassen beloven algemeen een' middelbaar goeden oogst; zoo ook de gras- en klaverlanden, inzonderheid de laatste, welke in de behoeften van het talrijk vee ruim kunnen voorzien. Hooi is er niet veel ingezameld; doch het is van goede kwaliteit. De berigten over het vee zijn algemeen zeer gunstig. De warmoezerijen eindelijk hebben niet meer dan eene middelmatige opbrengst geleverd en de vruchtboomen eene zeer slechte

---

LANDBOUWERS BIJEENKOMST,

gehouden te *Groningen*, op 29 September 1848;
Voorzitter Mr. W. C. STAR LICHTENVOORT (1);
Secretaris H. C. VAN HALL.

In deze vergadering van landbouwers en vrienden van landbouw, daartoe openlijk door de Commissie van Landbouw in de provincie *Groningen* uitgenoodigd, werd door dr. R. WESTERHOFF, van *Warfum*, lid van genoemde Commissie, eene rede uitgesproken *over het belang eener goede, wetenschappelijke beoefening der Landhuishoudkunde in verband met eene grondige kennis der Natuur.* De spreker betoogde de noodzakelijkheid van zoodanige kennis, onder anderen, door vele voorbeelden genomen uit de leer der *bemesting*; toonde het groot verschil aan tusschen hen, die den landbouw alleen als *handwerk*, als *kunst*, of als *wetenschap* behandelen; betoogde het groot voordeel eener vereeniging van werkdadige met wetenschappelijke kundigheden, en wees onder de hulpmiddelen ter bevordering van den landbouw, op het nut van openbare *tentoonstellingen* voor landbouw en veeteelt, gebleken uit de in Junij l.l. alhier gehoudene tentoonstelling en uit die, welke thans alhier geopend is.

Hij besloot zijne rede met het uitreiken van vijf *gouden* en tien *zilveren* medailles voor uitmuntende voorbeelden van vee en andere voortbrengselen van land- en tuinbouw, welke die belooning in Junij l.l. waardig gekeurd waren, en met den dank der Commissie toe te brengen aan de Provinciale Staten van *Groningen*, door wier gunstige beschikking gelden waren aangewezen, om ten nutte van den Vaderlandschen Landbouw aan te wenden; aan de bestuurders der tentoonstelling en aan hen, die zich wel met de leden der Commissie tot de beoordeeling der ingezondene voorwerpen hadden willen vereenigen.

Deze uitgewerkte en met veel belangstelling gehoorde redevoering werd kortelijk beantwoord door een' der bekroonden, Ds. A. P. A. DU CLOUX, die de Commissie van Landbouw dank zeide voor de door haar aangewende moeite, en den wensch uitte, dat zoodanige tentoonstellingen en bijeenkomsten een duurzaam nut voor den vaderlandschen landbouw mogten stichten.

Na een oogenblik verpoozing, werden de bezigheden der vergadering weder voortgezet en werd door den voorzitter de vraag gedaan: wie der aanwezigen eenige voorstellen, vragen of mededeelingen te doen had. De hoogl. VAN SWINDEREN, het woord opvattende, toont de noodzakelijkheid aan, dat de landhuishoudkunde ook reeds eenigermate met het lager onderwijs in verband wordt gebragt. De heer RÖMELINGH ondersteunt dit gevoelen. Zonder dat de onderwijzers op de lagere scholen geregeld onderwijs in den landbouw behoeven te geven, moeten zij hun onderwijs echter reeds zoo inrigten, dat de leerlingen later voor een geregeld landhuishoudkundig onderwijs vatbaar zijn. De hoogl. MULDER wijst op het geschrift van FLOH over dit zelfde onderwerp. Bij het lager onderwijs moet reeds de aandacht op de landhuishoudkunde gevestigd worden en moet men alzoo ook hier met het begin aanvangen. Ten slotte noodigt de hoogl. VAN SWINDEREN alle aanwezigen uit, om hem mede te deelen, wat hieromtrent ook in andere landen geschiedt.

De hoogl. VAN HALL spreekt een woord over hetgene, naar het inzien der Commissie, aan de thans gehoudene tentoonstelling ontbreekt, en maakt daarna de vergadering

---

(1) Als Vice-Voorzitter der Commissie van Landbouw, wegens ongesteldheid van den Voorzitter Mr. J. GOCKINGA.

opmerkzaam op de proeven van *Italiaansch Raygras* en *hooi* van den landbouwer J. H. LEURINGH te *Tolbert*, op de tentoonstelling aanwezig en met de zilveren medaille bekroond. Van dit gras waren 15 Ned. ponden zaad op den 15den April 1848 uitgezaaid op 55 Ned. roeden goeden zandgrond; waarvan de eerste snede 5 voêr hooi (elk à 500 N. ponden) had opgeleverd; de tweede snede 6 voêr hooi en daarenboven 160 N. ponden zaad. *Thans* was men bezig de derde snede tot stalvoeder voor de paarden af te maaijen. Het hooi van de 2de snede, op de tentoonstelling gemeten, was lang ruim 6 palmen; het gras van de 3de snede, even zoo gemeten, ook 6 palmen. Bij genoemden landbouwer is verkrijgbaar zaad van *Italiaansch Raygras*, tegen 60 cts. het Ned. pond.

Engelsch Raygras (dat wij vaak buiten noodzaak uit Engeland laten komen), tegen 45 cts. het Ned. pond.

Reuzenspurrie (*Spergula maxima*), tegen 15 cts. de Ned. kop.

Roode Zomertarwe naar den marktprijs.

Ook de drie laatstgenoemde zaden zijn op de tentoonstelling voorhanden.

In de tweede plaats wees de hoogl. VAN HALL op den nuttigen *boonenbreker* van de tentoonstelling, welke bij den smid MEULMAN te Groningen voor *f* 55 verkrijgbaar is, en op den *dubbelen ploeg* uit de *Verzameling voor den Landbouw*, waarmede het land *getweevoord* of *getweevurgd* wordt met éénen in plaats van met twee ploegen. Zoodanige ploeg is in Zeeland bij den heer KAAKEBREKE in gebruik en afgebeeld in het *Magazijn van Landbouw* van den heer J. C. BALLOT. De dubbele ploeg der tegenwoordige tentoonstelling is, onder anderen, in gebruik bij den landbouwer T. TAEKEMA, te *Ureterp* in Friesland en dus geene louter theoretische uitvinding, maar reeds in het werkelijk leven ingevoerd. Laatstgenoemde landbouwer verklaarde, dat hij met één' zulken ploeg met 3 paarden even veel deed als anders met 2 ploegen en 5 paarden.

Eindelijk vroeg hij, of een der aanwezigen ook nadere inlichting konde geven omtrent de aardsoorten, op de tentoonstelling ingezonden door W. EVENHUIS te *Woltersum*, met de daarop zeer forsch uitgegroeide paardenboonen.

De heer DU CLOUX verhaalt, hoe men in de gansche streek tusschen Appingedam, Loppersum en Siddeburen en bij den zoogenoemden *graauwen dijk*, door eene dergelijke bewerking als die van EVENHUIS, in de laatste jaren vele gronden *alleraanmerkelijkst* heeft verbeterd, door den goeden kleigrond uit de diepte op te halen en over de slechte bovengronden te brengen.

De heer SWAAGMAN zegt, dat de bearbeiding van het land van EVENHUIS in dit opzigt zeer de aandacht verdient. De bovengrond is darg, knik en roodoorn, doch 3 à 4 voet daaronder ligt goede klei. Het land was 8 à 9 voet diep omgedolven, doch had nu ook in dit jaar, na boonen, per half bunder 38 mudden wintergerst, wegende 55½ pond, opgebragt en was daarna met koolzaad bezaaid, dat thans zeer goed stond. Het was zoo eene *duurzame* verbetering.

De landbouwer LEURINGH, van *Tolbert*, herinnert, dat iets dergelijks ook in het Westerkwartier geschiedt, en de landbouwer B. E. BOTJES, van *Zuidbroek*, dat men in het *Noordbroekster-hamrik*, sedert 3 à 4 jaren, doch algemeen sedert 2 jaren, een aantal gronden van eene waarde van *f* 200 per bunder ongeveer, op eene waarde van *f* 1000 gebragt heeft, door het delven van diepe greppels (van onderen breeder dan van boven, waardoor de slechte grond van zelven naar beneden valt), en door het bovenbrengen van de 1½ à 2 voet diep liggende laag goede klei, welke dáár op vele plaatsen gevonden wordt.

De heer VAN ARNHEM merkt op, dat de landlieden in het algemeen te weinig gebruik maken van de *grondboor* (2).

Jhr. mr. M. BACKER wijst op de daadzaak, dat het bestuur der *Vlasspinnerij* te Groningen, tot zijn leedwezen, niet dan te weinig gebruik kan maken van het vlas, dat in de provinciën Friesland en Groningen gevonden wordt, en maakt de vlasbereiders opmerkzaam op twee omstandigheden, die waarschijnlijk de hoofdoorzaken zijn der hoogere waarde, welke het vlas in België en in eenige deelen van Zuidholland enz. heeft, namelijk: 1) dat men daar vaak het lijnzaad opoffert, om den vlasdraad zelven eene grootere waarde te doen verkrijgen, en 2) dat men daar het vlas veelal niet *braakt*, maar *zwingelt*. Hij spoort de vlastelers, vooral in het Westerkwartier, aan, om die handelwijze en andere verbeteringen bij de vlasteelt te beproeven en op eene volgende tentoonstelling daarvan proeven te leveren.

Jhr. Mr. J. HORA SICCAMA VAN DE HARKSTEDE wijst: 1) op het onkostbare en proefondervindelijk bij hem als nuttig bewezene der bemesting van *zwavelzuur* (5 deelen, in 200 deelen gier verdund); eene bemesting, waardoor hij, in vergelijking van ongemest land, de opbrengst der rogge van 17½ tot 19½ mud en van het stroo van 9000 tot 10500 ponden per bunder vermeerderd had; 2) op het groote voordeel, om de melk tot het maken van *Edammer kaas* in plaats van tot andere oogmerken te bezigen: 20 kannen melk worden zoo verzilverd tot 80 cts., terwijl zij anders niet meer dan 40 cts. opbrengen. Hij had vroeger Noordhollandsche arbeiders in dienst gehad en is in staat goede zoodanige kaas te leveren, gelijk deze op de tentoonstelling door elk onderzocht kan worden.

Op eene aanvrage van den heer VAN ARNHEM belooft zijn ed. hem met deze handelwijze, die geen geheim is, gaarne bekend te zullen maken. Eindelijk maakt hij opmerkzaam op het gebrek aan hoepelhout en korvenmakers-twijg, dat in de provincie Groningen heerscht, en toont aan, hoe dit hout welig in deze streken groeit (op de tentoonstelling zijn éénjarige te Harkstede gegroeide loten van waardenrijs tot hoepels (3), van 3 N. ellen en 2 palmen lang, voorhanden), en hoopt, dat deze teelt hier algemeener zal worden.

Daar de reeds ver verstreken tijd heden geene uitvoerige mededeelingen meer toeliet, hoewel er anders nog onderscheidene berigten enz. zouden gegeven zijn, welke nu voor eene volgende bijeenkomst bespaard worden, oppert de hoogl. VAN HALL ten slotte, als punten van nadere behandeling, de vragen: 1) of de bereiding van *Leidsche-* of *Komijnkaas* in deze provincie geen wezenlijk voordeel zoude opleveren, wijl dit, anders zoo veel voortbrengend Gewest steeds *veel* minder kaas, dan tot eigene behoeften noodig is, oplevert, en het welligt tevens tot verbetering der kwaliteit van de boter zoude kunnen dienen, door minder melk, dan wel afgeschepte room, te doen karnen, en 2) welke de redenen zijn, dat, op enkele gunstige uitzonderingen na, de boter der provincie Groningen in het algemeen minder prijs geldt, dan die van Friesland en Zuidholland; of dit veroorzaakt wordt door den *grond*, door de hier gebruikelijke verwisseling van *bouw-* en *grasland*, door het karnen van de melk bij zoogenoemden *goorslag*, door het niet genoeg uitwerken der boter enz., enz.; zijnde deze zaak echter van te veel omvang, om thans zoo geheel onvoorbereid behandeld te worden en alzoo beter tot eene latere gelegenheid uitgesteld.

(2) In de *Verzameling voor den Landbouw te Groningen* is onlangs eene, zoo het schijnt, zeer geschikte grondboor aangekomen.
(3) Zijnde de *Katwilg* (*Salix viminalis*). v. H.

Ingezonden Stukken.

Waarschuwing.

Een gevoel van menschelijkheid doet ons de pen opvatten. Het zal wel niet vreemd zijn, dat, na de stad Groningen, na eene reeks van jaren, weder de eer heeft een *Cirque Olympique* binnen hare muren te zien, niemand, hoe slecht ook de tijden zijn, tevreden is, voordat hij de schitterend verlichte tent heeft bezocht en zijne oogen van het zien en zijne handen van het *applaudisseren* vermoeid zijn. En toch is het eene zaak, om voorzigtig mede te wezen. Want moge men al geen gevaar loopen, en het zou dwaas zijn zulks te vreezen, binnen de tent door de paarden vertrapt te worden, zoo is men toch lang niet zeker, niet buiten de tent van zijne medemenschen een dusdanig lot te ondergaan. Al wie l.l. Vrijdag dáár is geweest, weet, met hoe vele moeite men van de straat in de tent kwam, hoe gelukkig men zich rekende, na een half uur gedrongen, gestooten en getrapt te zijn, eindelijk de langgewenschte zitplaats te bereiken. De kinderen schreiden, de vrouwen steenden, de studenten lachten en de mannen vloekten op de policie. Dit laatste echter ten onregte. Er was toch eene wacht gevraagd, die of niet gekomen, of terug geroepen was. De reden van die terugroeping zal zeker voldoende zijn geweest en niet, zooals men wel wil zeggen, daarin bestaan hebben, dat de militaire magt over *haar* abonnement niet tevreden was; daar een abonnement toch met dienstzaken niets gemeen heeft en private redenen niet kunnen wegen, waar het de publieke orde geldt. Bij steller dezes kwam de vraag op, of misschien de militairen voor een *cirque olympique* niet op schildwacht mogten staan, en zoo dit al niet, of misschien ingetrokken was een Koninklijk besluit van den 31sten Jan. 1824, te vinden in het bijv. tot het Staatsblad van dat jaar, waarin men leest: „dat in zoodanige provinciën en gemeenten, waar geene marechaussée aanwezig is, de plaatselijke autoriteiten den garnizoens-kommandant tot het verleenen van militaire hulp zullen verzoeken, wanneer deze tot het bewaren van rust en goede orde of tot het stuiten of voorkomen van misdaden mogt noodig zijn, en dat de garnizoens-kommandanten aan dergelijke verzoeken *zullen moeten voldoen.*" Is dit het geval en zijn ook vroegere gelijksoortige verordeningen afgeschaft, dan moet men erkennen, dat het met de bewaring der publieke orde in deze stad, waar geene marechaussée gevonden wordt en waar wij ons alleen in het bezit van eenige weinige policieagenten kunnen verheugen, slecht gesteld is. De policie, niet geragsteund door de militaire magt, zal, onder anderen, kwalijk kunnen zorgen voor de goede orde bij en in de theaters, haar bij het decreet van 5 Brumaire, 9de jaar ten allen overvloede uitdrukkelijk opgedragen. Zal men nu, om ongeregeldheden en ongelukken voor te komen, zijne toevlugt nemen tot de Schutterij? Het is echter de vraag, of dit niet strijden zou met art. 45 van de Wet op de Schutterijen, waarbij bepaald is, dat de Schutterijen geene wachten, noch eere- of andere posten bezetten zullen, dan voor zoo verre die posten voor den Koning of het Koninklijk Gezin. mogten plaats hebben. Onder deze rubriek nu zal de heer WOLLSCHÄGER wel niet vallen. Om al deze redenen geloof ik, dat het niet verstandig is, met kleine kinderen of vrouwen in zekere omstandigheden de tent te bezoeken. Voor de laatsten vooral zouden de gevolgen niet te berekenen zijn. Hiervoor diene dan deze waarschuwing van

1, *October*. *Een' menschenvriend.*

Een woord over de verlenging van de kermis.

Met verwondering zag steller dezes onlangs uit onze couranten, dat het stedelijk Bestuur ten gevalle van sommigen en tot misnoegen van anderen besloten had, om de herfstkermis, die sedert eenige jaren in Augustus plaats vond, voortaan wederom in de maand September te doen plaats hebben. Maar met nog grooter verwondering vernam hij, dat datzelfde Bestuur, door dezen en genen belanghebbende daartoe aangezocht, geene zwarigheid gemaakt heeft, om den duur der tegenwoordige kermis nog met ééne week te verlengen. Dat het aan de eigenaars van het paardenspel, wier reizen en trekken met groote onkosten gepaard gaat, en die daarenboven met hunne vertooningen eerst Donderdag ll. konden beginnen, toestond, om daarmede in deze week nog voort te gaan — wie zal dit wraken? Maar dat het ook toestond, dat de geheele kermis nog éénе week langer zou duren — dat kan er niet door, en vindt zekerlijk afkeuring bij een iegelijk, die er niet onverschillig onder is, dat de armoede al meer en meer toeneemt, en de zedelijkheid al meer en meer afneemt. Het is waar, die verlenging van de kermis brengt dezen en genen voordeel aan, maar het is evenzeer waar, dat zij tot geene geringe schade zal strekken van anderen. De schade, die daardoor aan sommige neringdoende menschen veroorzaakt wordt, is zeker zoo groot niet. Maar het nadeel, dat het vooral den geringen stand zal aanbrengen, valt terstond in het oog. Men weet toch, dat kermis houden in den mond van velen uit dien stand niets anders beteekent, dan deelnemen aan alle vermakelijkheden, die de kermis aanbiedt, en dat zij, zoo lang de gelegenheid hiertoe bestaat, ook gebruik van dezelve maken. Niemand voorzeker zal het afkeuren, dat zij dit doen op eene gepaste en betamelijke wijze. Maar het een en ander kost geld, en bij velen heeft het geld in de kermisdagen haast geene waarde. Menige gulden, waarvoor het een en ander in de huishouding gekocht had kunnen en gekocht had moeten worden, wordt onbedachtzaam en ligtzinnig uitgegeven, en de diakenie- of armenkas moet later voor die ligtzinnigheid en onbedachtzaamheid boeten. En beschouwt men de zaak nu nog uit een zedelijk oogpunt — denkt men aan al de uitspattingen en ongeregeldheden, waaraan velen gedurende de kermisavonden en nachten zich schuldig maken, aan al de ontucht, die dan gepleegd wordt, die ook gepleegd is vooral op Woensdag l.l. des avonds en des nachts — zou het dan niet om onderscheidene redenen beter geweest zijn, als het stedelijk bestuur zich gehouden had aan den gewonen regel en de kermis op den vorigen Zaturdag had doen eindigen.

GRONINGEN, 2 Oct. 1848. P. P.

ZEETIJDINGEN.

Gepasseerd te Friedericia den 15 Sept., kapit. *Westerbrink* Alkanna Hendrika, van Hartlepool n. Hadersleben; *Hazewinkel* Jantina, van Hartlepool n. Sleeswijk. — Te Tonningen den 21 Sept., *de Jonge* Alida Kuipers, van Amsterdam n. Stettin; *Zoutman* vr. Ida en den 24sten *Vlas* Hendrika, beide van Harlingen n. Dantzig. — Te Rendsburg den 22 Sept., *Pronk* Hopende Zeeman, van Straalsund n. Amsterdam; *Legger* Geertina, van Rostock n. Maldon; den 24sten *Drent* Eendragt, van Memel n. Bremen; den 25sten *Ekamp* Anna Clara, van Koningsbergen n. Schiedam. — Te Holtenau den 24 Sept., *Scholtens* vr. Wicherdina, van Stockholm n. Delfzijl; den 25sten *Ketelaar* de Hoop, van Koningsbergen n. Amsterdam.

Binnengekomen te Amsterdam den 27 Sept., kapit. *Duit* Aikena, van Newcastle; den 28sten *Meijer* Marchina, van Newcastle; *Jonker* vr. Barbara, van Hadersleben; den 28sten *Brouwer* Jantina, van Newcastle; *de Boer* Arjen Brouwer, van Wijburg; *Kiers Kok* de Hoop, van Dantzig; den 29sten *de Haan* Siewerdina en *Wever* Gesina Beerta, beide van Petersburg; *Deddes* Alberdina, van Nerva; *Bekkering* Ulrika, van Memel; *Bieze* Bouwina, van Koningsbergen; *Blouw* Gesina en *Smit* Jantina Margaretha, beide van Dantzig; *Patje* Annagiena en *Kwakenbrug* Wilmina, beide van Straalsund; *Hazewinkel* Harmonie, van Bremen; *Klein* Alida Hendrika, van Petersburg; *Harding* Margaretha, van Koningsbergen; *Bekkering* Catharina, van Straalsund; den 30sten *Keun Rz.* Johanna Catharina, van Petersburg. — Te Texel den 27 Sept., *Bakker* Margaretha Agnes, *Bakker* Johanna en *Mulder* Harmonie, alle drie van Petersburg; *Korter* Riga, van Riga; *Boon* Jacoba Hezewinkel en *Broeckema* Hillechiena Christina, beide van Memel; *Mulder* Margaretha, van Drammen; *Renken* Jeantine, van Suriname; den 29sten *de Boer* Catharina, van Petersburg; *Scholtens* Sjoumenta, van Stockholm; *de Winter* Catharina, van Dantzig; *Zwaal* Wilhelmina, van Fredrichstadt. — In het Vlie den 27 Sept., *de Haan* Siewerdina, *Muntendam* juffer Sara Anna Cornelia en *Wever* Gesina Beerta, alle drie van Petersburg; *Deddes* Alberdina, van Nerva; *Smit* Jantina Margaretha en *Mulder* Goede Hoop, beide van Dantzig; *Boeling* Alida, van Drobach; den 28sten *de Boer* Hendrika, van Petersburg; *Bekkering* Christina en *van Sluis* Tjakkina, beide van Koningsbergen; *Mooi* de Trouw en *Mellema* jonge Tjalling, beide van Dantzig. — Te Helvoet den 28 Sept., *Bekkering* Ariane, van Petersburg; *Staal* Tjadda en *Tersteegh* Udonia, beide van Riga; den 29sten *Heeres* Witte Leeuw, van Aberdeen. — Te Brielle den 28 Sept., *Goozen* Onderneming en *Pinksterboer* Maria Johanna, beide van Petersburg; *Bolhuis* Roelfina Gesina, van Riga; laatstgemelde is wegens het weigeren van wenden tegen de Noorder Gronden vastgeraakt, doch na een gedeelte der lading gelost te hebben, weder in vlot water gekomen; heeft het geloste gedeelte weder ingenomen en is naar Rotterdam opgezeild; *Bakker* Elsina, van Riga. — Te Maassluis den 29 Sept., *Kremer* jonge Hendrikus, van Londen. — Te Vlissingen den 28 Sept., *Dik* Catharina, van Petersburg. — Te Lissabon den 10 Sept., *Klasen* Antje, van Amsterdam. — Te Gravesend den 23 Sept., *Mulder* Charlotta, van Amsterdam; *Leeuw* Maria Louise, van Delfzijl; *de Haan* Agneta Juliana, van Leer; den 24sten *Meijer* Wilhelmina, van Delfzijl. — Bij Deal den 23 Sept., *Das* Jacoba, van Amsterdam n. Triest; den 24sten *Mulder* Ettina, van Delfzijl n. Liverpool. — Te North Shields den 22 Sept., *Dik* Henriette, van Abbeville; den 23sten *Koning* Zeldenrust, van Zwolle; *Kuiper* Alida Schuringa, van Zwolle; den 26sten *Kamminga* Urania, van Dordrecht. — Te Hull den 23 Sept., *Olthoff* Jantina, van Amsterdam; *Boer* Margina, van Wismar; *de Boer* Hendrika, van Leer. — Te Maldon den 22 Sept., *Hofkamp* de 10 Gebroeders, van Rotterdam. — Te Lynn den 23 Sept., *Legger* Marchina, van Rotterdam; den 25sten *de Jonge* Jantina en *Waterborg* Fokkina, beide van Straalsund. — Te Kroonstad den 15 Sept., *Schuur* jonkvr. Elisabeth, van Amsterdam. — Te Heiligenhafen den 22 Sept., *de Haan* Jantina Gesina, van Kiel. — Te Arendahl den 11 Sept., *Klein* Anje, van Straalsund; *Boerhave* Arendina Elisabeth, van Riga. — Te St. Nazaire den 24 Sept., *Boomgaard* Antje Witsenburg, van Hamburg. — Te Londen den 26 Sept., *Brouwer* Elisabeth en *Schuur* Agatha, beide van Amsterdam. — Te Guernsey den 21 Sept., *Engelsman* Dina Marchina, van Dantzig. — Te Bolderaa den 19 Sept., *Weering* Gesina, van Koppenhage. — Te Portsmouth den 26 Sept., *de Boer* Hoop en Verwachting, van Rotterdam. — Te Poole den 26 Sept., *Voogd* Vriendschap, van Dokkum; *Douwes* jonge Willem, van Grogen. — Te Cardiff den 26 Sept., *Schaap* jonge Klaas, van Bristol. — Te Straalsund den 24 Sept., *Puister* Fennegina, van Petersburg.

Binnengekomen te Texel den 30 Sept., kapit. *Bakker* vr. Geertje, van Bordeaux; *Oldenburger* Gerberdina, van Brevich. — In het Vlie den 29 Sept., *Das* Hermanna Das, van Petersburg; *de Boer* Zeelust, van Memel; *de Vries* op Hoop van Zegen, van Koningsbergen; *Hazewinkel* Vrede, van Nibe. — Te Gravesend den 24 Sept., *Boomgaard* Margaretha, van Groningen; den 28sten *de Boer* Frankea, van Emden. — Te Newhaven den 27 Sept., *Schoemaker* Tweelingen, van Groningen. — Te Cardiff den 28 Sept., *de Jong* de Goede Hoop, van Jersey. — Te Liverpool den 27 Sept., *Pijbus* Hoop en Verwachting, van Rochefort; *de Weerd* Pieter, van Harlingen; den 28sten *Drent* Engberdina Annechiena, van Rotterdam. — Te Hull den 27 Sept., *Wiers* Okkelina, van Emden. — Te Bolderaa den 22 Sept., *Smith* Gesina, *Dik* Jantina Petronella, beide van Elseneur. — Bij Deal den 23 Sept., *Buining* Margaretha, van Amsterdam n. Livorno. — Te Dantzig den 22 Sept., *van der Wijk* Anna, van Petersburg.

Zeilklaar te Stockholm den 18 Sept., kapit. *Scholtens* vr. Wicherdina, naar de Noordzee.

Vertrokken van Amsterdam den 27 Sept., kapit. *Dokter* Maria Geertruida, naar Hamburg; den 28sten *de Jong* Antje Steenwijk, naar Petersburg; *Posthumus* Anne Willem, naar Koningsbergen; *Hazewinkel* Onderneming, naar Stettin; den 29sten *de Groot* Jantina, naar Stettin. — Van Texel den 28 Sept., *Pott* het Vertrouwen, naar Livorno; den 29sten *Mulder* Alida, naar Marseille. — Uit het Vlie den 26 Sept., *Klein* Eendragt, naar Schotland; *Oldenburger* Gerritje Koumans, naar Engeland; *de Jonge* Goede Verwachting, naar Frederikstadt. — Van Helvoet den 27 Sept., *Potjewijd* Albertine, naar Rochefort. — Van Maassluis den 28 Sept., *Fekkes* de Hoop, naar Dublin. — Van Brielle den 29 Sept., *van Wijk* Zorg en Vlijt, naar Londen; *Jonker* Alida en *Bakker* Frouwina, beide naar Stettin. — Van Cardiff den 26 Sept., *Zijl* Alpha, naar Amsterdam. — Van Kroonstad den 21 Sept., *de Boer* Jantina, naar Stettin. — Van Pillau den 22 Sept., *de Vrede* Prudentia, naar Amsterdam; *Flik* Geerdina Beerta, naar Rotterdam; den 23sten *de Jonge* Catharina Cornelia, naar Amsterdam. — Van Travemunde den 26 Sept., *Olthoff* Abeldina, naar Engeland. — Van St. Valery sur Somme den 18 Sept., *Dik* Henriette, naar Newcastle. — Van Kroonstad den 17 Sept., *Das* Hermanna Das en *Pijbus* Annechiena Jantina, beide naar Amsterdam; *van der Wijk* Annachiena, naar Dantzig; den 18den *Zeven* Catharina Elisabeth; *Mellema* Jeanne Marie en *Jaski* Willem Carel, alle drie naar Amsterdam; *Kolk* jonge Boll, naar Antwerpen. — Van Bremerhaven den 22 Sept., *Huisman* Itjea en den 24sten *Bolmeijer* de 2 Gebroeders, beide naar Groningen; *Bontekoe* vr. Geertruida, naar Zwolle. — Van Cuxhaven den 23 Sept., *Hollander* Agneta, naar Riga. — Van Bristol den 23 Sept., *Schaap* jonge Klaas, naar Cardiff.

Vertrokken van Brielle den 30 Sept., kapit. *Brouwer* Harmina, naar Pernau; *Huizing* Marchiena, naar Dantzig. — Van Paimboeuf den 28 Sept., *de Weerd* de Hoop, naar Riga. — Van Hamburg den 28 Sept., *Broeckema* Maria, naar Dantzig; *Pekelder* Heidewika en *Gust* vr. Margaretha, beide naar Amsterdam; *Teensma* Jacoba en *Klontje* Meinsina; beide naar de Eider.

Het schip *Tjark Giezen*, kapit. Jaski, van Petersburg naar Delfzijl, is den 16 Sept. te Kroonstad lek uit zee terug gekomen; moet lossen.

Het schip *vr. Sijka*, kapit. Onstwedder, van Amsterdam naar Bremen, is te Greetzijl lek uit zee terug gekomen; moet lossen.

Gepraaid den 11 Sept., op 48° 17′ N. Breedte, 10° 8′ W. Lengte, het schip *de Stad Utrecht*, kapit. Jaski, van Amsterdam n. Batavia.

HARLINGEN, 30 September. Binnengekomen den 26sten kapit. *Stuut* Concordia, van Uleaborg; *Helmers* Stad en Lande, van Fredrichstadt; den 28sten *Boeling* Alida, van Drobach; den 29sten *Schippers* Harmina Annachina, van Petersburg; *Mooi* de Trouw, en den 30sten *Mulder* Margaretha, beide van Drammen; *Zwaal* Wilhelmina, van Fredrichstadt; *Cappen* Concordia, van Drammen; *de Boer* Zeelust, van Memel. — Vertrokken den 25sten *Borch* Catrina en *Drok* Elizabeth Maria, beide naar Noorwegen; den 26sten *Oldenburg* Bouwman, naar Newcastle; *Klein* Eendragt, naar Engeland; den 28sten *Keun* Hendrik, naar Noorwegen; den 29sten *Plukker* Jan Hendrik, op avontuur; den 30sten *Lovius* Onderneming, *de Boer* Willem en *Kok* Jan Frederik, alle drie naar Noorwegen.

ZOUTKAMP, 1 October. Binnengekomen den 28 Sept. kapit *Pronk* Roelina, van Landsand; *Jonkhoff* de Eendragt en *Sprik* de 2 Gebroeders, beide van Fredrichstadt; den 29sten *Giezen* Geerdina Beerta, van Horsens; den 30sten *Drewes* Tjakkien, van ...... — Vertrokken den 30sten *de Groot* Magrietha, op avontuur; *Kranenborg* Wiardus, naar Noorwegen.

DELFZIJL, 2 October. Binnengekomen den 28 Sept. kapit. *Scheppers* Eendragt en *Scherpbier* jonge Anna, beide van Dantzig; *Weits* Geertruida Alida, van Krageroe; *Boekhold* vr Eefke, *Heins* Bouwina en *Mooi* Mettina, alle drie van den Pr. Polder; *Eracht* de 4 Gebroeders, van Ditzum; *Dirks* Zwaantina, van Emden; *Jacobs* Henderika, van Jutland; *Kreutsman* de 4 Gebroeders, van Leer; *Stuitje* Jochemina en *Schuur* Alberdina, beide van Akkumerzijl; *Korvinga* vr. Sijke, van Ditzum; *Huisman* Itjea en *Klein* Maria Magdalena, beide van Bremen; den 29sten *Gust* de Hoop, van Dantzig; *Peters* Catharina, van Emden; *Haidhof* Hinderika, van Harlingerzijl; *Bonker* Catharina Margaretha, van Carolinerzijl; den 30sten *Berg* de Onrust, van Leer; *Bolt* Maria Helena, van Meppen; *Mulder* Anna, van Norden; den 1 Oct. *Witkop* vr. Martha, van Osterrusoer; *Egberts* Gezina, van Bensterzijl; *Rasker* Margaretha, van Bremen; *Prins* Roelfina, van Leer. — Vertrokken den 28sten *de Vries* Wobbegina, *de Groot* Wierdina Fokkina en *Georg* de Hoop, alle drie op avontuur; *Bolmeijer* Uit Vriendschap, naar Leer; *Dallinga* Constantia, naar Emden; den 29sten *Harz* Ober Eems, naar Meppen; den 30sten *Vrijman* Jantje Tina, naar Baltrum; *Kroon* Wigeidina, *Berghuis* Elsina, *de Jong* jonge Pieter en *Postma* Margaretha, alle vier op avontuur; *Lodewijks* Annechiena, naar Noorwegen. — Op de Reede den 30sten *Danze* Nantilus en *Preuss* vr. Martha, beide van Riga n. Emden; *Hoff* Harmanna Jacoba, naar Krageroe; *Evensen* drie Broder, van Dodeiham n. Emden; *Mulder* Feika Jantina, van Stokholm n. Haile; *Mulder* jonge Hendrik, van Stockholm n. Leer.

TERMUNTERZIJL, 2 October. Binnengekomen den 26 Sept. kapit. *Buss* vr. Aagje, van Norderneij; den 28sten *Dik* Catharina Josephina, van Dantzig; den 29sten *Burmann* vr. Gesina, van Leer. — Vertrokken den 25sten *Dekker* Alida, den 26sten *Ugen* Anna Siberdina, *Schreuder* Sijlina Titia en *Greven* Libra, alle vier naar Noorwegen; den 27sten *Leeuw* mejuffer Heiltje, naar Oldersum; *Meiners* Thekla Maria, naar Leer; den 29sten *Timmer* Elisabeth, naar Noorwegen; den 30sten *Buss* vr. Aagje, naar Oldersum; *Bakker* Jantje, naar Norden.

Lijst der Nederlandsche Schepen, welke de Sond gepasseerd zijn.

20 Sept. Wegener, Gebroeders (Pekela), v. Koningsb. n. Amsterdam.
Post, Afina (Sappemeer), v. Koningsbergen naar St. Andrews.
Schuth, Jacomina (Sappemeer), v. Koningsb. n. Amsterdam.
21 —— de Boer, Arjen Brouwer (Amsterdam), v. Wiburg n. Amsterd.
v. d. Gouwe, Josina Henriette (Amst.), v. Petersb. n. Amst.
Klein, Alida Henderika (Sappemeer), v. Petersb. n. Amsterd.
Bekkering, Gesina (Wildervank), van Harlingen n. de Oostz.
de Boer, Gesina (Veendam), van Riga naar Duinkerken.
22 —— Scherpbier, jonge Anna (Hoogezand), v. Dantzig n. Groning.
Schut, Maria Aletta (Hoogezand), v. Petersb. n. de Noordz.
Kuen Rz., Johanna Catharina (Gron.), v. Petersb. n. Amst.
Regort, Gouv. bar. Zuijlen v. Nijev. (Harl.), v. Riga n. Amst.
de Jonge, Castor (Veendam), van Petersburg n. Amsterdam.
de Jonge, Pollux (Veendam), van Petersburg naar Amsterd.
23 —— Mulder, Feika Jantina (Veendam), van Stockholm n. Delfzijl.
Mulder, de jonge Hendrik (Pekela), van Stockholm n. Delfzijl.
de Boer, Henderika (Pekela), van Petersburg n. Amsterdam.
Driest, Jan Visser (Lemmer), van Windau naar de Maas.
de Vries, op Hoop v. Zegen (Akkrum), v. Koningsb. n. Amst.
Schippers, de Eendragt (Veendam), v. Dantzig n. Groningen.
Schippers, Harmina Annegina (Veend.), v. Petersb. n. Harl.
Dik, Catharina (Veendam), van Petersburg naar Antwerpen.
Bekkering, Christina (Wildervank), v. Koningsb. n. Amsterd.
de Boer, Paulina (Dordrecht), van Nerva naar Dordrecht.
de Haan, Siwerdina (Sappemeer), v. Petersb. n. Amsterdam.
van Sluis, Tjakiena (Groningen), v. Koningsb. n. Amsterdam.
Pijbes, Annechiena Jantina (Pekela), v. Petersburg n. Antw.
Potjer, Elsje (Purmermeer), van Petersburg naar Antwerpen.
Zelling, Jan Jacob (Texta), van Petersburg naar Antwerpen.
de Boer, Catharina (Pekela), van Petersburg naar Antwerpen.
v. d. Plas, Maria en Adriana (Rotterdam), v. Riga n. Rotterd.
v. d. Velde, Machtilda Maria (Dordr.), v. Petersb. n. Amsterd.
Visser, de Eensgezindheid (Amsterd.), v. Dantz. n. Amsterd.
Das, Hermannus Das (Pekela), van Petersburg n. Amsterd.
Steffens, Alida Maria (Amsterdam), v. Koningsb. n. Amsterd.
Douwes, Harmonie (Veendam), v. Koningsb. n. Groningen.
Heikema, Emilie (Amsterdam), v. Koningsb. n. Amsterdam.
Jongebloed, de vrouw Maria (Rotterdam), v. Riga n. de Maas.
Drent, Egberdina Annechina (Pekela), v. Greifsw. n. Rotterd.
24 —— Pronk, Jantina Alida (Wildervank), v. Amsterd. n. Petersb.
Pepper, Fennegiena (Pekela), van Petersburg n. Amsterdam.
Mellema, Jeanne Marie (Amsterdam), v. Petersb. n. Amst.
Jaski, Willem Carel (Amsterdam), v. Petersburg n. Amsterd.
Kolk, de jonge Boll (Veendam), v. Petersburg n. Antwerpen.
Masker, Johanna Maria (Amsterdam), v. Petersb. n. Amst.
25 —— Flik, Geerdina Beerta (Veendam), v. Koningsb. n. Rotterdam.
Jonker, Zeldenrust (Sappemeer), van Wolgast n. Amsterdam.
Helmers, vier Gezusters (Woudsend), v. Memel n. Harlingen.

De Wind den 20sten September N.W.; den 21sten Z.Z.O. en N.W.; den 22sten N.W.; den 24sten O.N.O. en O.Z.O.

ELSENEUR, 25 September 1848.

206de KONINKL. NEDERL. LOTERIJ.

Trekking der Eerste Klasse.

4de Lijst. Geene.

BROODZETTING, ENZ.

MAANDAG, 2 October 1848, GEENE VERANDERING.

PRIJZEN DER GRANEN, ZADEN, ENZ.

GRONINGEN, 29 *September*.

TARWE.		GERST.		Zw. Voer	38 » f 2,45
Oude	℔ f	N. Winter	52 ℔ f 3,20	»	41 » » 2,60
Oml.	72 » » 8,50	»	54 » » 3,55	»	44 » » 2,80
»	» »	»	56 » » 3,90		
N. Old.	66 » » 6,00	»	» »	BOONEN.	
»	68 » » 6,50	»	» »	Paardb.	f 4,50 f 5,35
»	70 » » 7,00	Knobbe	58 » » 3,70		
ROGGE.		»	60 » » 4,00	ZADEN, ENZ.	
O. Inl.	66 ℔ f 4,60	N. HAVER.		Gr.Gort	f 6,50,75
»	68 » » 5,00	Dikke	40 ℔ f 2,50	Par.100N.	f 10 f 12,50
»	70 » » 5,40	»	42 » » 2,70	Koolz. v.	f 7,75 tot f 10
N. dito	66 » » 4,50	»	44 » » 2,90	G.Mosterdz.	f 8 tot f 11
N. BOEKWEIT.		»	46 » » 3,15	Boterz.	f 6,75 f 7,25
Gr. Zand	62 ℔ f 4,00	»	48 » » 3,35	Raapolie p. v.	f 34
»	64 » » 4,40	Bl. Voer	38 » » 2,30	Boter ¼ Ton 1ste soort	
Zw. Zand	64 » » 4,30	»	40 » » 2,45		f 25 f 26
Veen	64 » » 4,00	»	42 » » 2,60	2e Dito	f 23 f 24

Tarwe met weinig handel. — Rogge in een doen. — Boekweit flaauw. — Gerst als voren. — Dikke Haver als voren, voersoorten iets lager verkocht. — Boonen als voren. — Gort in een doen. — Koolzaad tot vorige prijzen te vergeefs aangeboden.

AMSTERDAM, 29 *September*. Heden is in granen niets gepasseerd. — Koolzaad, verkocht: Norder 54 p. vl.; op 9 vat in Sept. 58½ p. vl.; Oct. 59 p. vl.; April 60½ p. vl. — Lijnzaad in een doen: 109 ℔ Riga *f* 240. — Raapolie dadelijk in een doen, op levering iets flaauwer: per 6/w. *f* 35,25; vlieg. *f* 34,25; Oct. *f* 34,25 a *f* 34 a *f* 34,25; Nov. *f* 34,50 a 25 a 50; Dec. *f* 34,75 a 50 a 75; Mei *f* 35 a *f* 34,75. — Lijnolie per 6/w. *f* 29; vlieg. *f* 28. — Hennepolie per 6/w. *f* 35,75; vlieg. *f* 34,75.

LONDEN, 27 *September*. Ten gevolge van ruimen aanvoer van vreemd graan, was onze markt geheel zonder kooplust, zoodat de prijzen van Maandag veelal als nominaal moeten worden aangemerkt; de neiging der markt is naar daling.

LONDEN, 29 *September*. Voor Tarwe bestond heden eenige meerdere vraag tot nagenoeg de prijzen van ll. Maandag. Gerst onveranderd. Haver iets lager. Boonen en Erwten als voren. De middelprijs is thans van inl. Tarwe 53 sh. 5 p., Gerst 33,3, Haver 22,7, Rogge 33,10, Boonen 32,2, Erwten 40,11.

PRIJS-COURANT DER EFFEKTEN.

Amsterdam, 30 *September*.

NEDERL., Werk. Schuld 2½ pCt. 44$\frac{11}{16}$, 44¾, 44$\frac{11}{16}$; Dito Cert. 3 pCt. 52⅝, 52¾, 52⅝; Dito Dito op rescontre 4 pCt. 69, 69$\frac{1}{16}$; O. I. Leening 4 pCt. 67½; Amort. Synd. 3½ pCt. 68$\frac{15}{16}$, 69. — BELGIE, 2½ pCt. 36½; Dito bij *Rothschild* 2½ pCt. 36$\frac{7}{16}$, 36½. — SPANJE, L. bij *Ardoin* van 85 £ 5 pCt. 7$\frac{9}{16}$, 7½; Dito Dito van 510 £ 5 pCt. 7$\frac{7}{16}$, 7½; Dito Binnenl. a 6 m. 3 pCt. 18$\frac{1}{16}$, 18⅛, 18⅛; Coup. Ard. 5⅞, 6. — PORTUGAL, te Londen 3 pCt. 22½; Dito Dito 4 pCt. 23$\frac{15}{16}$, 24$\frac{1}{16}$, 24. — RUSLAND, Oblig. *Hope* 1798 en 1816 5 pCt. 98⅛; Dito dito 1828 en 1829 5 pCt. 98¼; Cert. bij dito 1831 en 1833 5 pCt. 86¾; Dito bij *Hope* 4 pCt. 78; Dito bij *Stieglitz en Co.* 4 pCt. 77½; Inschrijv. in Assign. 6 pCt. 58¾; Certific. van Dito 6 pCt. 58¾. — OOSTENRIJK, Metalliek 5 pCt. 69¾; Dito 2½ pCt. 36½, 36⅜; Braz. 5 pCt. 76¼; Dito 1843 5 pCt. 74; N. Mexik. 5 pCt. 16⅞; Oblig. Holl. Spoorweg 4½ pCt. 81¼.

De handel was heden over het algemeen van weinig beteekenis. Van onze binnenl. fondsen waren 3 en 4 pCts., van vreemde de Oostenr. iets aangenamer.

Braz. 1843 v. 200 £ 72$\frac{13}{16}$.

Koers van het geld: Prolongatie 2½; Beleening 2½; Disconto 3 pCt.

Laatste Prijzen te 5 uren: Integr. 2½ pCt. 44$\frac{11}{16}$; Ard. a £ 510 £ 7$\frac{7}{16}$ a ½; Dito à 170 £ 7½; Binnenl. 3 pCt. 18⅛; Portug. 4 pCts. 24$\frac{1}{16}$ a ⅛; Metall. 2½ pCt. 36$\frac{9}{16}$.

AMSTERDAM, 1 Oct. EFFEKTENSOCIETEIT, te 4¾ uur.

Integr. 44$\frac{9}{16}$, ⅝. Sp. Binnenl. 3 pCt. 18⅛. Portug. 4 pCts. 24 23$\frac{15}{16}$, 24.

Tot de genoteerde koersen vertoonde heden de handel geene bijzondere levendigheid.

ADVERTENTIEN.

⁎ De **GEWONE WINTERWERKZAAMHEDEN** van het GENOOTSCHAP ter BEVORDERING der **NATUURKUNDIGE WETENSCHAPPEN** zullen op WOENSDAG, den 4den October, des avonds te zes uur, geopend worden in het CONCERTHUIS, met eene REDEVOERING van Prof. **F. Z. ERMERINS**, bij den aanvang dezer Vergadering te houden, terwijl na den afloop der overige WERKZAAMHEDEN eene BIJDRAGE zal worden gegeven door Prof. **C. MULDER**.

Prof. **W. A. ENSCHEDE** zal daar dezen Winter eenige Voorlezingen houden over de NATUURKUNDIGE AARDRIJKSKUNDE.

PERSONEN, die met den 1sten October LEDEN des GENOOTSCHAPS willen worden, kunnen zich aanmelden bij den Penningmeester des Genootschaps, Dr. **G. A. STRATINGH**, in de Heerestraat, en worden zonder Ballotage aangenomen, maar moeten terstond de CONTRIBUTIE betalen voor het volgende jaar (*f* 5 — 25); in welk geval voor het tijdperk van den 1sten OCTOBER tot den 1sten JANUARIJ niets betaald wordt.

TH. VAN SWINDEREN,
Secretaris.

⁎ VERGADERING DER LEDEN VAN HET GENOOTSCHAP *TER BEVORDERING VAN NIJVERHEID*, te *Onderdendam*, in het ZIJLVESTERHUIS, op WOENSDAG, den 11den October 1848, des namiddags te 3 uren.

Namens het Bestuur,
De Secretaris:
Mr. A. J. VAN ROIJEN.

Cirque Equestre.

DIRECTIE:

WOLLSCHLÄGER,

in het groote ronde Gebouw op de Groote Markt.

Op HEDEN, **DINGSDAG**, den 3den October, 's avonds te 8 uren: **GROOTE BRILJANTE VOORSTELLING** in het **KUNSTRIJDEN:** ***Gracieuse en Force-Exercitiën***, door de Dames CLEMENCE, PHILIPPINE, LUSTRE, LOUISE, LINA en PAULINE. — De in vrijheid gedresseerde Paarden **Nelson, Ketty**, alsook het Schoolpaard **Brillant**, bereden door Madame WOLLSCHLÄGER. — **GYMNASTISCHE** en **ATHLETISCHE EXERCITIEN.** — **INTERMEZZO'S COMIQUE** door de **Clown's.** — Tot Slot: Het TAFEREEL van *VERNET*, voorstellende **MAZEPPA**, Groote Equestrische Pantomime, waarin een dertigtal Paarden in vrijheid verschijnen en eindigende met Tartarische Dansen en Pyramiden.

Verwacht op **WOENSDAG**, den 4den October: **DE KINDEREN VAN DEN HOUTVESTER**, waarin Combatten en Evolutiën te Voet en te Paard. —

DONDERDAG, den 5den October: Eene TWEEDE VOORSTELLING van den **BERGGEEST**, groote Equestrische Pantomime, waarin **Steeple Chase** en het **Springen** der **Ruiters** met **Paarden** door een **Helsch Vuur.**

NB. Men wordt vooral verzocht geene **KAARTJES op Straat te koopen**, daar men **valsche** ontdekt heeft enni et zullen toegelaten worden. Ook verzoekt men vriendelijk **geene Lucifers in vlam te steken**, waardoor de **Paarden schrikken.**

ED. WOLLSCHLÄGER, *Direct.*

BAL,

Op **HEDEN**, den 3den, 4den, 5den, 6den en 7den OCTOBER, bij **D. BAKKER**, bij de Korenbeurs.

Op Vrijdag den 6den October

1848, **HARDDRAVERIJ** te **PATERSWOLDE**, bij den Kastelein EVERT HENDRIKS; waarop alle Paarden uit de Prov. *Drenthe* zullen worden toegelaten.

GEBOORTE-, HUWELIJKS- EN STERFBERIGTEN.

⁎ Heden beviel van eenen wélgeschapen, doch dooden ZOON GERARDINA JACOBA RÖMELINGH, geliefde Echtgenoot van

H. H. NOOSTEN,
Koek- en Banketbakker.

GRONINGEN, 28 September 1848.

⁎ Heden beviel voorspoedig van eenen *ZOON* Vrouwe W. C. F. MEES—HAERSMA VAN VIERSSEN.

APPINGEDAM, 28 September 1848.

⁎ Heden beviel van een' ZOON M. A. C. MIJNARD, Echtgenoot van

B. F. J. BLOEMERS.

GRONINGEN, 29 September 1848.

⁎ Heden beviel van eene wélgeschapen DOCHTER M. E. DREWES, geliefde Echtgenoote van

P. C. DE MAAR.

GRONINGEN, 29 September 1848.

⁎ Heden beviel van eene DOCHTER P. J. A. LAND, geliefde Echtgenoote van

J. A. DETHMERS.

BLIJHAM, 29 September 1848.

⁎ Mijne geliefde Echtgenoote HENRIKA ROSALIA MARIA TIMANS beviel heden van eene wélgeschapen DOCHTER.

GRONINGEN, 1 October 1848.

J. DE VEER.

⁎ Heden beviel van eene wélgeschapen DOCHTER J. SCHOLTENS, geliefde Echtgenoote van

J. DE JONGE HOOGLAND.

GRONINGEN, 1 October 1848.

⁎ Getrouwd:

W. A. T. WARREN,
Med. Doctor,
en
A. M. LEEMKOEL.

HARLINGEN, 29 September 1848.

⁎ Heden avond te 7 uur trof ons ouderlijk hart een gevoelige slag, door het overlijden van ons geliefd Zoontje JAN, in den ouderdom van bijna 6 jaren.

ULRUM, 26 September 1848.

J. VAN DER HELM.
G. VAN DER HELM,
geb. **TILLEMA.**

⁎ Heden werd ons ouderhart diep gewond, daar wij uit *Hoorn* het treurige berigt ontvingen, dat onze geliefde Zoon HESSEL JAKOB, aldaar, aan eene hevige ziekte van eenige dagen, in den jeugdigen leeftijd van tweeëntwintig jaren, is overleden.

ZUIDBROEK, 29 September 1848.

L. E. BIEBERICHER.
S. S. KLUGKIST.

⁎ Na eene langdurige ongesteldheid overleed heden, tot onze diepe droefheid, onze geliefde jongste Dochter ANDREA HENDRIKA, in den ouderdom van ruim 18 jaren.

GRONINGEN, 30 September 1848.

A. UIPKES.
J. H. UIPKES, geb. **VAN DER SCHOOR.**

⁎ Heden morgen ontsliep, na eene kortstondige ziekte van slechts tien dagen, onze hartelijk geliefde jongste Dochter PIETERTJE POELMA, in den jeugdigen leeftijd van dertien jaren en vier weken.

HELPMAN, 1 October 1848.

L. POELMA.
A. POELMA,
geb. **BAZUIN.**

NB. Familie, Vrienden en Bekenden gelieven deze voor algemeene kennisgeving te willen aannemen.

⁎ NIEUW BEERTA, 1 October 1848. Heden overleed, in den ouderdom van 60 jaren, mijne beminde Echtgenoot E. H. HOLLANDER, van welke ik het geluk heb genoten vijfendertig derzelve haar mijne Gade te mogen noemen; zes Kinderen waren de vruchten van ons huwelijk, waarvan drie en één Behuwdzoon met mij haar verlies betreuren.

H. R. ONNES.

NB. Er zal geen uiterlijke rouw gedragen worden.

LEEST HIER!

Het **ADRESKAARTJE**, rondgezonden door den Steendrukker R. J. SCHIERBEEK, is GELITHOGRAPHIEERD en GEDRUKT ter mijner STEENDRUKKERIJ.

J. H. VAN DE WEIJER,
Steendrukker.

Lees-inrigting.

De ondergeteekende heeft het genoegen, aan het geachte Publiek te berigten, dat op heden door hem de CATALOGUS dezer INRIGTING aan de Inteekenaren verzonden is. — Hij neemt de vrijheid, zijne onderneming nogmaals in de attentie zijner Stadgenooten aan te bevelen, daar zij eene weinig kostbare gelegenheid openstelt, om bekend te worden met de beste en nieuwste **Hollandsche, Fransche, Engelsche** en **Hoogduitsche Werken** van smaak.

De prijs van het ABONNEMENT is *f* 1,50 per drie maanden, onverschillig of men in één of meer talen verkiest te lezen.

De CATALOGUS is verkrijgbaar, à 15 Cts.

GRONINGEN, 2 October 1848.

K. DE WAARD.

⁎ Bij **G. T. N. SURINGAR**, te *Leeuwarden*, is verschenen:

HISTORISCHE ARABESKEN,

Verhalen naar C. VON WACHSMANN en C. DELANOUE, verzameld door C. M. MENSING. Eerste deel, gr. 8, met vignet *f* 2,80. Het *tweede deel*, van gelijken omvang, is ter perse en volgt spoedig.

De **OVERSTE SCHEPPER** en **SCHEPPEREN** van het GENERALE ZIJLVEST der *DRIE DELFZIJLEN* brengen bij deze ter kennis van de daarbij belanghebbenden, dat door derzelver GECOMMITTEERDEN zal worden gedaan de **SCHOUWING** over het **KANAAL** van *GRONINGEN* tot *APPINGEDAM*, en van dáár verder tot aan *DELFZIJL*, op DONDERDAG, den 12den October 1848, te beginnen van *Groningen*, des morgens te 7 uur.

Al hetgene van de zijde van het Trekpad of van de Landzijde het gebruik der AFSTROOMING hinderlijk, of tot DEMPING door INSLIJKING, VUILNIS, STEEN, als anders schadelijk mag zijn, maakt uit een der *voornaamste voorwerpen* dezer Schouwing.

De Overste Schepper en Schepperen voornd.:
W. HORA SICCAMA VAN SLOCHTEREN.
Uit last van dezelve:
J. Q. CLEVERINGA,
Secretaris.

ZWOLSCHE STOOMBOOT-MAATSCHAPPIJ.

VERANDERING der VAART van **OCTOBER** tot **HALF NOVEMBER 1848.**

Van **ZWOLLE:** ZONDAG, WOENSDAG en VRIJDAG, des morgens te 7 uren.

Van **AMSTERDAM:** DINGSDAG, DONDERDAG en ZATURDAG, des morgens te 8 uur.

⁎ Ten overstaan van Mr. **J. W. QUINTUS**, Notaris te *Groningen*, zal, op DONDERDAG, den 5den October 1848, des avonds te 7 uren, ten Huize van den Logementhouder H. VAN DER LAAN, aan de Groote Markt, aldaar, publiek worden verkocht:

De **BUITENPLAATS** *VENNEBROEK*, gelegen te *Paterswolde*, bestaande uit geheel nieuw gebouwde ruime HEEREN BEHUIZING, SCHATHUIS, STALLING, SCHUUR, BOUWMANS WONING, TUINMANS WONING, groote fraaije TUINEN, SINGELS, BOSSCHEN en LANDERIJEN, te zamen groot ongeveer 24 Bunders.

Alles zoo in massa als perceelen, waarvan eene Nota ter inzage zal liggen ten Kantore van den Notaris, ten Huize van Verkoop, van de Kasteleins D. KAMPHUIS en EVERT HINDRIKS, te *Paterswolde*, en aan de Plaats zelve.

Om te aanvaarden de Landerijen den 1sten November 1848, de Tuinen op Gregori 1849 en de Gebouwen den 1sten April 1849.

Te bezien, voor gegadigden in de Provinciën *Groningen* en *Drenthe* woonachtig, MAANDAG, DINGSDAG en WOENSDAG vóór den Verkoopdag, en voor gegadigden buiten die Provinciën wonende, DAGELIJKS, alles echter op BEWIJZEN VAN TOEGANG, welke verkrijgbaar zijn bij den Bouwman op de Plaats en ten Kantore van den Notaris.

VERKOOP VAN BLOEMBOLLEN.

DONDERDAG, den 5den October e.k., des voormiddags te 10 uren, zal, ten Huize van den Kastelein RASKER, aan 't Ameland, publiek worden verkocht: Eene mooije Collectie HAARLEMMER BLOEMBOLLEN, DUBBELE en ENKELE HYACINTEN, TULPEN, DUCS VAN TOLL, RAMUNCULES, ENZ. Te bezien WOENSDAG namiddag.

FIRMA **Steen & Comp.**

Woensdag, den 11den October

1848, des voormiddags te 10 uren te beginnen, zal, in het ANTONIE GASTHUIS, worden verkocht: **Huismobilia** en **Inboedel**, KANTOOR, KLOK, TAFELS, STOELEN, verder HUISHOUDELIJK GOED, LINNEN, BEDDEGOED, veel MANS- en VROUWEN LIJFSTOEBEHOOREN, voorts GOUDEN HOROLOGIE, 2 DITO KETTINGEN met CACHETTEN, ZILVEREN HOROLOGIËN, ENZ. Te bezien daags bevorens, des namiddags van 2—5 uur.

FIRMA **Steen & Comp.**

Boelhuis in de Pelsterstraat.

Op MAANDAG den 9den October e.k., des voormiddags te tien uur, VERKOOP van een' nagelaten deftigen **INBOEDEL**, bestaande in een KABINET, fraai STAAND UURWERK, CHIFONNIÈRE, diverse TAFELS, STOELEN, SPIEGELS, SCHILDERIJEN, KOPER en TIN, MANS- en VROUWEN LIJFSTOEBEHOOREN, GOUD en ZILVER en veel meer ANDERE GOEDEREN. — Te bezien Zaturdag den 7den bevorens, des namiddags.

BAKKER EN WOLTHERS,
Deurwaarders.

Na bekomene Regtsautorisatie, zullen in de maand DECEMBER of JANUARIJ e.k. publiek verkocht worden de **ONROERENDE GOEDEREN**, behoorende tot de nalatenschappen van wijlen den Heer **GERRIT POSTHUMUS** en Mejufvrouw **ANTJE JOHANNES SIJKKEMA**, in leven Ehelieden, gewoond hebbende en overleden te *Oldehove.*

LEEST HIER!

UIT DE HAND TE KOOP, OF TE HUUR, om te aanvaarden op den 1sten NOVEMBER 1848, of den 1sten MEI 1849: eene nette **BEHUIZING**, get. no. 121, voorzien van groote Vertrekken en van velerhande Gerijfelijkheden, benevens een' grooten vruchtbaren **TUIN**, staande en gelegen aan de Straat van het Dorp *ZUIDBROEK*, en te bevragen bij den Eigenaar H. R. EDZES en bij

Mr. R. FEITH, *Notaris* te *Zuidbroek.*

UIT DE HAND TE KOOP:

Een net **BURGERHUIS** met OPENE PLAATS en BLEEKVELD, en voorzien van alle Gerijf, staande Oostzijde op Schoolholm, te *Groningen*, get. Z 8 V, in eigendom bewoond wordende door den Schipper K. J. BIJL. Om op den 1sten Mei 1849 te aanvaarden.

Te bevragen ten Kantore van Mr. E. VAN EERDE, Notaris alhier.

UIT DE HAND TE KOOP:

Eene nette **BURGER BEHUIZING** met eene BLEEK en OPEN PLAATSJE, vooraan in de Folkingestraat, tegen November of Mei e.k., naar verkiezing van den Kooper. Te bevragen bij den Bewoner, lett. X no. 253.

MEN VRAAGT IN HUUR:

Een ruim **PAKHUIS**, tot BERGING van HOUT, liefst aan of digt bij de Haven gelegen. Informatie bij H. VAN DER LAAN, aan de Groote Markt.

C. Brouwer,

buiten het Kleinepoortje, berigt het geëerde Publiek, dat heden deszelfs *Zaal* vrij is tot houden van **KOFFIJHUIS** en andere **PARTIJEN** en voorzien is van een welloopend **BILJARD.** Verzoekt gunst en recommandatie.

KLEEDINGMAGAZIJN

van **J. B. MEDDENS**, *te Groningen.*

Heeft onderscheidene Winter-Artikelen ontvangen: Fijne en Zware Duffels, Lakens, nieuwe stof (Riffle), voor Winterjassen en Paletots; ook worden er **KLEERMAKERSGEZELLEN** verlangd voor vast werk, mits van goede Getuigschriften voorzien.

WEDW. E. H. HERSCHEL EN ZOON

adverteren het geëerde Publiek, dat zij een *nieuw assortement* van navolgende artikelen ontvangen hebben: MOUSSELIN DE LAINE, SATIN ALMA, gestreept en geruit, NAPOLITAIN, CACHEMIR. PARAMATTA, PRINCETTA, 5/4, 6/4, 7/4 en 8/4 MERINOS, ORLEANS en LUSTRE, 4/4 tot 5/4 BONTGOED in *nieuwste desseins*, en dat zij overigens in alle andere ARTIKELEN, hun Vak betreffende, ruim voorzien zijn.

JAGTGEWEREN.

De Gebrs. THONUS, in het Lutke-Nieuwstraatje, bij de Brugstraat, tegenover het Rijtuigfabrijk van den Heer G. J. BOSCH, hebben ontvangen: alle soorten van **DUBBELE** en **ENKELE JAGTGEWEREN** en RUILEN tevens OUDEN voor NIEUWEN in.

OESTERBERIGT.

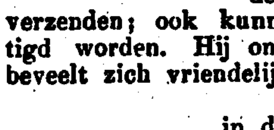

Bij de ondergeteekende zijn te bekomen: beste **OESTERS**, goed frisch en blank van Visch, voor *f* 2 — 00 de honderd, welke zeer goed zijn om te verzenden; ook kunnen dezelve bij hem aan Huis genuttigd worden. Hij ontvangt drie keer in de week frissche; beveelt zich vriendelijk aan.

H. KOMDEUR,
in de Hadderingestraat, te *Groningen*, het vierde Huis van de Vischmarkt.

206de KON. NED. LOTERIJ.

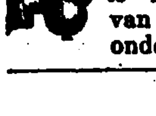

Bij **U. S. OPPENHEIM**, in de Steentilstraat, is in de EERSTE KLASSE getrokken de PRIJS van *f* **1250** op No. **8167**, alsook van *f* **400** en onderscheidene van **200** Guldens.

TE KOOP:

Pl. min. **35,000** beste **ROODE-** en **WITTE KOOL**, zeer gelegen aan het Trekdiep te *Zuidwolde*. Te bevragen bij den eigenaar en ondergeteekende

R. J. VAN BRUGGEN.

Eene **JUFVROUW**, oud dertig jaren, van de Hervormde Godsdienst, voorzien van GETUIGSCHRIFTEN van goed en zedelijk gedrag, zag zich gaarne geplaatst als **JUFVROUW VAN GEZELSCHAP** of het **WAARNEMEN EENER HUISHOUDING**, ook niet ongenegen om met eene FAMILIE naar de **INDIEN** of elders te vertrekken. Adres, onder lett. A. P., aan het BUREAU dezer COURANT.

ER WORDT GEVRAAGD,

om met den 1sten November in dienst te treden: Een *Bekwame* **BROODBAKKERSKNECHT**, van goede Getuigschriften voorzien. Adres, onder letter H, aan het BUREAU DEZER COURANT.

TWEE KLEERMAKERSKNECHTEN

kunnen dadelijk werk bekomen te *Winschoten*, bij de Wed. J. L. SMIT, Meesterknecht A. KUIPERS. Brieven franco.

Te Groningen, bij C. M. VAN BOLHUIS HOITSEMA, Boekdrukker.